

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Ústav sociálních studií

Preventivní a reedukační program u dětí v dětském domově se školou

Bakalářská práce

Autor: Simona Petrášková
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální pedagogika se zaměřením na výchovnou práci
v etopedických zařízeních
Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Stanislava Svoboda Hoferková, Ph.D.,
LL.M
Oponent práce: Mgr. Alena Knotková

Zadání bakalářské práce

Autor:	Simona Petrášková
Studium:	P21K0027
Studijní program:	B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor:	Sociální pedagogika se zaměřením na výchovnou práci v etopedických zařízeních
Název bakalářské práce:	Preventivní a reedukační program u dětí v dětském domově se školou
Název bakalářské práce AJ:	Preventive and re-education program for children in a children's home with

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Předmětem bakalářské práce je seznámení s reedukačním a preventivním programem u dětí ve vybraném dětském domově se školou. Teoretická část práce se věnuje vymezení základní terminologie, charakterizuje problematiku reedukace, popisuje mj. práva a povinnosti dětí v dětském domově se školou.

Empirická část bakalářské práce představuje vlastní výzkum s prezentací cíle a výsledků vlastního empirického šetření se zaměřením na reedukaci dětí z dětského domova se školou.

JEDLIČKA, R.; KOŤA, J. *Analýza a prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže: aktuální problémy výchovy*. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-555-8.

MATĚJČEK, Zdeněk. *Po dobrém nebo po zlém?: o výchovných odměnách a trestech*. 2., upr. vyd. Praha: Portál, 1993. ISBN 80-85282-78-X.

SLOMEK, Zdeněk. *Etopedie*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-80-86723-84-6.

Zákon č. 109/2002, o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů

Zadávací pracoviště: Ústav sociálních studií,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Stanislava Svoboda Hoferková, Ph.D., LL.M.

Oponent: Mgr. Alena Knotková

Datum zadání závěrečné práce: 28.2.2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci *Preventivní a reedukační program u dětí v dětském domově se školou* vypracovala pod vedením vedoucího práce Mgr. et Mgr. Stanislavy Svobody Hoferkové, Ph.D., LL.M., samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne

Simona Petrášková

Poděkování

Děkuji mé vedoucí Mgr. et Mgr. Stanislavě Svobodě Hoferkové za podporu, cenné rady a odbornou pomoc při zpracování mé bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat svým respondentům za jejich čas při zpracování rozhovorů. A v neposlední řadě patří velké díky mé rodině a přátelům za veškerou podporu při mém studiu.

Anotace

PETRÁŠKOVÁ, Simona. *Preventivní a reedukační program u dětí v dětském domově se školou*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2024. 55 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce se věnuje problematice v dětském domově se školou. Práce je rozčleněna na pět hlavních kapitol. V prvních čtyř kapitolách v teoretické části jsou shrnuty poznatky, které jsem čerpala z odborné literatury. V první kapitole je definován pojem ústavní výchovy, dále jsou v kapitole zmíněny zařízení pro výkon ústavní výchovy a charakteristika vychovatele. Druhá kapitola se zabývá prevencí, zde nalezneme vymezení tohoto pojmu, stupně prevence, minimální preventivní program a v neposlední řadě jeho evaluaci, dále je zde popsána prevence v dětském domově se školou. Třetí kapitola se zabývá reedukací, reedukačním procesem a následně socializací a resocializací. Poslední kapitola v teoretické části je věnována vybranému dětskému domovu se školou. Cílem poslední části mé bakalářské práce, tedy empirické části, je pomocí kvalitativního výzkumného šetření a polostrukturovaného rozhovoru přiblížit, jak fungují preventivní a reedukační činnosti v zařízení.

Klíčová slova: ústavní výchova, dětský domov se školou, reedukace, prevence

Annotation

PETRÁŠKOVÁ SIMONA. *Preventive and re-education program for children in a children's home with a school..* Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2024. 55 pp. Bachelor Thesis.

The bachelor's thesis deals with issues in children's homes and schools. The work is divided into five main chapters. In the first four chapters in the theoretical part, the findings that I drew from professional literature are summarized. In the first chapter, the concept of institutional education is defined, and facilities for the implementation of institutional education are also mentioned in the chapter. The second chapter deals with prevention, here we find the definition of this term, degrees of prevention, the minimum prevention program and, last but not least, its evaluation, and prevention in a children's home with a school is described here. The third chapter deals with re-education, the re-education process and subsequently socialization and re-socialization. The last chapter in the theoretical part is devoted to a selected children's home with a school. The aim of the last part of my bachelor's thesis, i.e. the empirical part, is to find out how preventive and re-educational activities work in the facility using a qualitative research investigation and a semi-structured interview.

Keywords: institutional education, children's home with a school, reeducation, prevention

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářská práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č. 13/2022 (Řád pro nakládání s bakalářskými, diplomovými, rigorózními, dizertačními a habilitačními pracemi na UHK).

Datum: .....

Podpis studenta: .....

Obsah

Úvod.....	9
1 Charakteristika ústavní výchovy	11
1.1 Vývoj ústavní výchovy.....	11
1.2 Ústavní výchova v současnosti.....	12
1.3 Typy zařízení pro ústavní výchovu.....	13
1.4 Charakteristika osobnosti vychovatele.....	16
2 Prevence v dětském domově se školou.....	18
2.1 Vymezení pojmu prevence rizikového chování.....	18
2.2 Formy prevence rizikového chování	18
2.3 Minimální preventivní program	21
2.4 Evaluace preventivních programů.....	21
2.5 Prevence v dětském domově se školou	22
3 Reedukace v dětském domově se školou	24
3.1 Reedukační a výchovně vzdělávací proces	24
3.2 Socializace a resocializace	25
4 Dětský domov se školou v Kostelci nad Orlicí.....	28
4.1 Vývoj dětského domova se školou v Kostelci nad Orlicí.....	28
4.2 Vzdělávání a výchova v zařízení.....	29
5 Preventivní a reedukační činnosti ve vybraném dětském domově se školou..	33
5.1 Metodologie výzkumného šetření a charakteristika respondentů	33
5.2 Charakteristika respondentů	34
5.3 Výzkumné a tazatelské otázky	35
5.4 Prezentace výsledků výzkumného šetření	37
5.5 Shrnutí výsledků výzkumného šetření.....	48
Závěr.....	51
Seznam použitých zdrojů.....	52
Seznam příloh	56

Úvod

Bakalářskou práci na téma Preventivní a reedukační program u dětí v dětském domově se školou jsem si vybrala z důvodu, že mě zajímá a je mi celkem blízké. Cílem bakalářské práce je přiblížit a nastínit preventivní a reedukační program u dětí, které jsou umístěny v dětském domově se školou. Problematika a fungování dětského domova se školou je pro větší část populace zcela neznámou. Běžní lidé si nedokážou nějak dobře představit, v jakých podmínkách malí „výtržníci“ vyrůstali, čím vším si za tak krátký život, který žijí, čím vším si prošli a co všechno mají za sebou.

Teoretická část mé bakalářské práce má za cíl poskytnout komplexní a detailní pohled na klíčové aspekty spojené s ústavní výchovou, reedukací, prevencí a konkrétním dětským domovem se školou. Tyto kapitoly nejenom definují a analyzují jednotlivé pojmy a koncepty, ale také přinášejí historický kontext, právní rámcové aspekty.

První kapitola zkoumá ústavní výchovu. Začíná analýzou historického vývoje ústavní výchovy a následně definuje pojem ústavní výchovy v současném legislativním kontextu České republiky. Dále se zabývá různými typy ústavní výchovy, jako je například dětský domov, dětský domov se školou, diagnostický ústav nebo výchovný ústav. V poslední části kapitoly je představena osobnost vychovatele, který má vliv na každodenní život dětí a vytváření prostředí podpory a bezpečí.

Druhá kapitola se zaměřuje na prevenci. Zde jsou popsány různé formy prevence rizikového chování, včetně primární, sekundární a terciární prevence. Důraz je kladen na implementaci minimálního preventivního programu, který slouží k identifikaci a řešení rizikových faktorů ve výchovném prostředí. Kromě toho je také analyzován minimální preventivní program a jeho účinnost s následnou evaluací. Součástí kapitoly je také popsána prevence v dětském domově se školou.

Třetí kapitola se zaměřuje na reedukaci v rámci dětského domova se školou. Zde jsou rozebrány jednotlivé fáze reedukačního procesu, včetně diagnostiky, plánování a implementace reedukačních intervencí. Dále je diskutováno o výchovně-vzdělávacích aktivitách, které mají za cíl podpořit rozvoj dětí v zařízení v ústavní výchově. Důraz je kladen i na resocializaci, která představuje klíčový proces při přípravě dětí na návrat do běžného života.

Čtvrtá kapitola se věnuje konkrétnímu dětskému domovu se školou a základní školou v Kostelci nad Orlicí. Zde je popsán vývoj zařízení až po současnost, jeho struktura

a fungování zařízení. Jsou zkoumány výchovné metody, vzdělávací programy a specifika péče poskytované dětem v tomto konkrétním zařízení.

Poslední kapitola se soustředí na samostatné empirické výzkumné šetření. Prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů s vybranými vychovateli dětského domova se školou jsou zkoumány jejich postupy, názory a zkušenosti v oblasti reedukace a prevence. Cílem je získat hlubší pochopení jejich role a přispět k dalšímu zlepšení péče poskytované dětem v ústavním prostředí.

1 Charakteristika ústavní výchovy

První kapitola se zaměřuje na definici základních pojmů spojených s ústavní výchovou. Tato část poskytuje vývoj ústavní výchovy až po současnost ústavní výchovy a zahrnuje klíčová témata týkající se fungování dětského domova se školou. Dále se kapitola zabývá různými typy zařízení specializujícími se na ústavní a ochrannou výchovu a charakteristikou osobnosti vychovatele.

1.1 Vývoj ústavní výchovy

Jak uvádí Halířová (2012) v minulosti ústavy sloužily primárně pro děti, které neměli rodiče, včetně úplných sirotků, a tzv. polosirotků, což jsou ty děti, které přišly o jednoho z rodičů, obvykle ztratily otce. I když se do ústavů dostávaly děti z kompletních rodin, obvykle to bylo v souvislosti s nějakými problémy v rodině. První ústavy, které sloužily pro děti jako „bezpečný ústav“, se objevily už ve středověku. Skutečné sirotčince se začaly rozvíjet až v 16. a 17. století v těchto zemích: Německo, Holandsko, Belgie a Švýcarsko. Jejich úkolem bylo nejen poskytnout střechu nad hlavou opuštěným dětem, ale také je vychovávat a připravovat na život mimo ústav.

V českých zemích byl nejznámějším zařízením pro ústavní výchovu Vlašská špitál, který byl umístěný na Malé Straně v Praze. Jeho hlavním posláním byla péče o sirotky. Začátek ústavní výchovy se datuje až do 18. století, kdy začaly být rozvíjeny programy zaměřené na specifické potřeby v institucionální péči. Devatenácté století pak přineslo výrazný rozmach specializace a nárůst počtu ústavních zařízení. V tomto období začaly vznikat internační domy, jako byly trestnice a polepšovny. Některé instituce se specializovaly na poskytování komplexní péče a vzdělání dětem, zatímco jiné se soustředily především na zajištění jejich základních potřeb a jejich ochranu.

Koncem 19. století docházelo k častějšímu umístování dětí do ústavů pro výchovu a ubytování, což pravděpodobně souviselo s proměnami v tehdejší společnosti. Očekávalo se, že rodina bude primární zdrojem péče pro své členy, a v případě potřeby by měla obec převzít tuto povinnost. S rostoucími obavami z rostoucího počtu mladistvých delikventů začaly společnost a autority hledat nové přístupy a strategie. Je velmi pravděpodobné, že právě tyto obavy vedly k zakládání dalších ústavních zařízení, jako jsou sirotčince a vychovatelny. Tím se chtělo předejít sociálním problémům a delikvencí mezi mládeží.

Podle Švancara (1988) chovanci v polepšovacích ústavěch zůstávali tak dlouho, jak bylo potřeba, nejdéle však do dvaceti, případně jednadvaceti let. Podle trestního zákona z roku 1908 nebyly děti mladší dvanácti let trestně odpovědné. Polepšovny byly původně redukováné, s prvními zařízeními v Opatovicích, Králíkách a Kosmonosech, určenými pro děti ve věku 14 až 18 let. Tyto ústavy přijímaly i mladší děti, které spáchaly trestné činy, za něž by dospělí byli uvězněni. Ve druhé polovině 20. století byly polepšovny přejmenovány na vychovatelny, zaměřené na mladistvé odsouzené na šest měsíců.

Po druhé světové válce vznikly dětské domovy se zvýšenou výchovnou péčí pro děti od 9 do 15 let a domovy mládeže pro převýchovu mladistvých od 15 do 18 let. V roce 1989 byla přijata Úmluva o právech dítěte. Předpisy pro ústavní výchovu byly vágní a obecné, což vedlo k velkým rozdílům mezi jednotlivými ústavami. Lišily se jak ve složení chovanců, tak v režimu, organizaci a velikosti skupin. Některé ústavy byly přísnější, zatímco jiné kladly větší důraz na vzdělání.

Do roku 1991 byla ústavní péče jedinou možností pro děti, kterým byla nařízena ústavní nebo ochranná výchova. Poté se jako alternativa začala nabízet náhradní rodinná péče, ale ústavní péče stále zůstává hlavní formou převýchovného procesu.

1.2 Ústavní výchova v současnosti

Ústavní výchova se zakládá na platné právní úpravě v České republice, zejména na zákoně č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy a ochranné ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, dále v občanském zákoně č. 89/2012 Sb., přesněji podle §971 až §975 a zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže.

Dle zákona č. 89/2012 je určení místa pobytu dítěte v kompetenci soudu, který bere v úvahu jeho zájmy a názor orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD). Soud preferuje umístění dítěte, co nejbliže k jeho domovu nebo k blízkým osobám. Dle zákona může ústavní výchova trvat maximálně tři roky a lze ji prodloužit za určitých podmínek. Pokud se důvody pro ústavní výchovu změní nebo je možné zajistit dítěti jiné prostředí než ústavní, soud ji zruší a rozhodne o novém umístění dítěte. Rozhodnutí soudu o osvojení ztrácí platnost. Ústavní výchova může být prodloužena o jeden rok po dosažení plnoletosti (zákon č. 89/2012).

Černíková (2002) upozorňuje na to, že ústavní výchova může být nařízena pro dítě, jehož výchova je vážně ohrožena nebo narušena. To se obvykle stává, když rodiče

opomíjejí své povinnosti v oblasti výchovy, péče o citové potřeby dítěte, materiální zajištění a podobně, anebo když tolerují negativní jevy, jako je například záškoláctví či užívání návykových látek. Ústavní výchova má za cíl nejen předcházet problémům, ale také je řešit. Kromě toho může být nařízena i z dalších závažných důvodů, jako jsou například zdravotní problémy rodičů či úmrtí.

Podle Matouška (1999) je shrnuta funkce ústavů do 3 bodů. Pro výkon v ústavní výchově vymezuje ve své knize bod č. 2. V tomto bodě předpokládá, že ústav se snaží pomáhat klientům tak, aby po opuštění byli v lepší situaci než při svém příchodu.

V §20 zákona č. 109/2002 Sb. je ukotveno, že dítě, které má nařízenou ústavní výchovu má právo na zajištění plného přímého zaopatření, na respektování lidské důstojnosti, na svobodu náboženství, na rozvíjení tělesných, duševních a citových schopností. Jeho povinností je dodržovat stanovený pořádek a kázeň, dodržovat předpisy a pokyny k ochraně bezpečnosti a zdraví, nepoškozovat cizí majetek, předat do úschovy předměty ohrožující výchovu, zdraví a bezpečnost (zákon č. 109/2002).

1.3 Typy zařízení pro ústavní výchovu

Zařízení pro ústavní výchovu představuje prostředí, kde se věnuje zvláštní péče, podpora a specializovaná výchova mladým lidem, kteří potřebují osobní pozornost a pomoc. Tato zařízení často přijímají děti a mládež, kteří čelí rozmanitým výzvám a které nejsou vhodně adresovány v rámci tradičních rodinných struktur. Hlavním cílem těchto zařízení je vytvořit pro tyto mladé jedince bezpečné a podporující prostředí, kde mají příležitost rozvíjet své dovednosti, pracovat na svých osobních výzvách a připravovat se na budoucí úspěchy. Kromě toho tyto zařízení poskytují různé programy a služby, které pomáhají mladým lidem ve vzdělávání, sociálním interakcích s osobnostním růstem, aby se stali schopnými a samostatnými jedinci ve společnosti.

- Dětský domov
- Dětský domov se školou
- Výchovný ústav

Rozdělení je definováno dle zákona číslo 109/2002 Sb. o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči

ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. V současnosti podle §2 výše zmiňovaná zařízení poskytují též péči dětem, kteří nejsou občany České republiky. Jestliže kvůli jazykovým obtížím není možné umístit tyto děti společně s ostatními, vyhrazena jsou pro ně samostatná oddělení uvnitř jednotlivých zařízení. Dále je v tomto paragrafu ukotveno v ods. 7, že je poskytováno přímé zaopatření, a to na stravování, ubytování a ošacení, učební pomůcky a potřeby, úhrada nezbytně nutných nákladů na vzdělávání, úhrada lékařské služby a léky, které nejsou hrazeny ze zdravotního pojištění, osobní dary, úhrada nákladů na dopravu do sídla školy (Zákon č. 109/2002 Sb.).

Zařízení, na něž bylo odkázáno výše, se specializují na poskytování prevence a výchovné péče jednotlivcům s cílem předcházet a minimalizovat negativní vlivy na rozvoj dětí skrze preventivní opatření. Jejich primárním cílem je nabídnout komplexní a přímou podporu mladým lidem, zároveň však mají za úkol připravit tyto jednotlivce na jejich budoucí život v souladu se zákonem a normami společnosti. Tato zařízení jsou aktivní v preventivních aktivitách, které odstraňují příčiny možných problémů a pomáhají mladým lidem vybudovat pevné základy pro úspěšný a zdravý život v dospělosti. Současně se snaží vytvářet podpůrné prostředí, v němž se mladí lidé mohou rozvíjet a plně integrovat do společnosti, aby se stali aktivními a zodpovědnými členy komunity.

Dle Vágnerové (2012) existuje možnost dobrovolného diagnostického pobytu, který může být iniciován rodiči, kteří se potýkají s obtížným chováním svého dítěte a potřebují odbornou pomoc. V takovém případě se počítá se spoluprací rodičů s daným ústavním zařízením.

V §15 zákona č. 109/2002 Sb., je ukotveno, že v těchto zařízeních se používají speciální stavebně-technické prostředky k prevenci útěku dětí. Na základě rozhodnutí ředitele zařízení mohou být dále instalovány audiovizuální systémy, které slouží k zajištění bezpečnosti dětí, personálu a majetku. Tyto systémy umožňují monitorovat prostředí a reagovat na případné bezpečnostní hrozby včas a efektivně, což přispívá k ochraně a pohodlí všech zúčastněných osob v zařízení. Také se smí využívat audiovizuální systémy, které slouží pro kontrolu okolí budov či více budov na jednom ohraničeném pozemku, pro kontrolu vnitřních prostor zařízení, kam nemají děti přístup, pro kontrolu chodeb, místností určených pro zaměstnance zařízení a oddělené místnosti. Ředitel musí předem informovat všechny umístěné děti i zaměstnance o umístění a používání audiovizuální techniky (zákon č. 109/2002).

„Jsou to v naprosté většině státní zařízení, která poskytují dětem na základě

rozhodnutí soudu nebo na základě žádosti osob odpovědných za výchovu komplexní péči od 3 – 18, případně do 26 let.“ (Jánský, 2014, str. 115).

Dětský domov

Dle zákona č. 109/2002 Sb. přesněji podle §12 dětské domovy pečují o děti podle jejich individuálních potřeb. Ve vztahu k dětem plní zejména úkoly výchovné, sociální a vzdělávací. Jeho úkolem je poskytovat péči dětem, které jsou v péči ústavní výchovy, ale nevykazují závažné poruchy chování. Tyto děti navštěvují školy mimo prostředí dětského domova. Bývají sem umísťovány obvykle ve věkovém rozmezí od 3 do maximálně 18 let. Dětské domovy také poskytují ubytování nezletilým matkám spolu s jejich dětmi (zákon 109/2002).

Základní jednotkou v dětském domově je rodinná skupina dětí, kterou zahrnují děti různého věku i pohlaví. Minimálně skupinu tvoří 5 dětí, kdežto nejvíce může být 8 dětí na jedné rodinné skupině. Výběr dětí ve skupině se liší podle jejich mentálního a zdravotního stavu. Obvykle se sourozenci umísťují do stejného dětského domova a ideálně i do jedné rodinné skupiny, pokud je to možné. V dětském domově lze vytvořit alespoň dvě, až maximálně osm rodinných skupin (Jedlička, a kol., 2015).

Dětský domov se školou

Dle §4 a §13 zákona č. 109/2002 Sb. se uvádí, že jsou do zařízení přijímány děti za účelem zajištění péče s nařízenou ústavní výchovou, které mají závažné poruchy chování, nebo dětem, které jsou zde umístěny na přechodnou nebo trvalou dobu s duševní poruchu a vyžadují výchovně léčebnou péči. Také dětem, kteří mají uloženou ochrannou výchovou, nebo jsou-li nezletilými matkami. V zařízení jsou zřízeny rodinné skupiny jako základní organizační jednotka, ve kterých může být zřízeno nejméně 2 a nejvíce 6 rodinných skupin po 5 až 8 dětí v jedné rodinné skupině. Dětský domov se školou je speciálním školským zařízením, do kterého jsou umísťovány děti zpravidla od 6 let do ukončení povinného základního vzdělávání. Součástí tohoto typu zařízení je zřizována základní škola. Jestliže v průběhu povinné školní docházky pominuly důvody pro zařazení dítěte do školy, která je zřízena při dětském domově, tak je dítě na základě žádosti ředitele dětského domova se školou zařazeno do školy, která není součástí DDŠ. Pokud se dítě po ukončení povinné školní docházky a vykazuje pokračující závažné poruchy chování, nemůže se vzdělávat na střední škole mimo zařízení nebo jestliže

neuzavře pracovněprávní vztah, je přeřazeno do výchovného ústavu (zákon č. 109/2002 Sb.).

Podle Matouška (1996) jsou do zařízení přijímány děti v základním vzdělávání, kteří vykazují rizikové chování, jako jsou krádeže, útěky z domova, experimentování s návykovými látkami, syndrom CAN, záškoláctví, šikana apod.

Výchovný ústav

Výchovný ústav (VÚ) spadá do zákona č. 109/2002 Sb., stará se o děti starších 15 let s vážnými poruchami chování nebo s uloženou ochrannou výchovou je často svěřena výchovným ústavům. Výchovný ústav provádí výchovné, vzdělávací a sociální úkoly.

Dále tento zákon uvádí, že do výchovného ústavu může být také zařazeno dítě, které je starší 12 let, jestliže má uloženou ochrannou výchovu, a pokud se v jeho chování objevují tak závažné poruchy, že nemůže být umístěno v dětském domově se školou. Dle §14 odst. (2) výchovný ústav zřizují odděleně pro děti s nařízenou ústavní výchovou, s uloženou ochrannou výchovou nebo, které jsou nezletilými matkami, a pro jejich děti, nebo které vyžadují výchovně léčebnou péči, popřípadě se ve výchovném ústavu pro tyto děti zřizují odděleně výchovné skupiny (zákon č. 109/2002 Sb.).

Dle Matouška (1996) jsou v zařízení zřízeny výchovné skupiny jako základní organizační jednotka pro mládež.

„Když se řekne výchovný ústav, tak si v první řadě představíme jasný režim a pravidla. Druhou věcí, kterou si vybavíme, je skutečnost, že děti, a především dospívající, pravidla a režim absolutně nechtějí respektovat“ (Kubičková, 2011, s. 17).

Do zákona ústavní výchovy spadají také dle §5 a §16 zákona č. 109/2002 diagnostické ústavy a střediska výchovné péče (zákon č. 109/2002 Sb.).

1.4 Charakteristika osobnosti vychovatele

Vychovatel v ústavní výchově má za úkol zprostředkovat život dítěte v kolektivu, avšak je vyzván udržovat rovnováhu mezi osobními potřebami dítěte a potřebami kolektivu. Krom toho je jeho další povinností doprovázet dítě v průběhu procesu zpracovávat jeho minulost a nabízet mu pomoc při řešení aktuálních obtíží, při kterých aktivně pátrá po možnostech pro jeho budoucnost (Škoviera, 2007).

Dle zákona č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících, konkrétněji v §16 se uvádí, že práce vychovatelů je klíčovou součástí zařízení provádějící ústavní výchovu. Jejich povolání je definováno právními předpisy, zejména zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, který stanovuje podmínky pro výkon a vzdělání vychovatelů. Určení kvalifikace vyžaduje absolvování vysokoškolského studia v oblasti pedagogiky, s akcentem na speciální nebo sociální pedagogiku, nebo dokončení vyšší odborné školy nebo vzdělání specificky určeného pro profesi vychovatele. Existuje možnost dalšího vzdělání, které jsou dostupné díky celoživotnímu vzdělávání, specializované na oblast speciální pedagogiky (zákon č. 563/2004 Sb.).

Dosoudil (2012) uvádí, že role i pozice vychovatele nese s sebou určitá očekávání v chování a jednání. Práce v této oblasti není pouhým zaměstnáním, nýbrž profesí, která vyžaduje pečlivou přípravu a angažovanost. Vychovatelé by měli vykazovat charakteristiky jako spravedlnost, klid, empatie a radost, a především by měli budovat důvěru. Jejich přístup by měl být altruistický, otevřený kritice a nezávislý. Důležitým aspektem je, aby se děti cítily na vychovatele spolehnout.

Dále Dosoudil (2012) k vykonání profese vychovatele uvádí, že určité předpoklady pro práci ve vychovatelském oboru stanovuje zákon o ústavní a ochranné výchově, který vyžaduje psychologické posouzení před nástupem do této profese. Péče v této roli zahrnuje zajištění základních potřeb svěřených dětí, jako je vaření, praní, uklízení a vhodné oblečení. Součástí práce vychovatele je také neustálé vzdělávání a účast na supervizích, které by měl poskytovat zaměstnavatel.

2 Prevence v dětském domově se školou

Druhá kapitola práce se věnuje prevenci rizikového chování v dětském domově se školou. V první podkapitole se vymezuje termín prevence, v další části se věnuje rozdělení prevence (primární, sekundární a terciární). Třetí část kapitoly se zabývá preventivním programem s následným představením evaluace preventivních programů. Poslední část v kapitole je věnována prevenci v dětském domově se školou.

2.1 Vymezení pojmu prevence rizikového chování

„Pojem prevence je často užíván i v běžném životě a můžeme ho definovat jako soustavu opatření, která mají předcházet nějakému nežádoucímu jevu, například nemocem, zločinům, nehodám, neúspěchu ve škole, sociálním konfliktům, násilí a podobně“ (Bělík, Hoferková, 2018).

Na prevenci rizikového chování se v etopedii nahlíží tak, aby opatření byla už před začátkem primární prevence vykonaná, chránila a bránila. V polovině 20. století se rozčlenila na dva stupně: primární a sekundární. Prevence je součástí odpovědnosti MŠMT, dříve se prevence rizikového chování vyznačovalo jako „sociálně patologické jevy“ (NúV, 2024, online).

Dle Hartla (2004) zahrnuje prevence opatření přijatá k zabránění nežádoucích jevů.

Bělík (2017) uvádí, že se nyní v 21. století prevence dělí na tři stupně (primární, sekundární a terciární), kde spousta autorů toto rozdělení uvedlo spíše k předcházení závislostem na drogách.

Slomek (2010) uvádí, že depistáž je pro prevenci základním pilířem.

2.2 Formy prevence rizikového chování

Primární prevence

V primární prevenci je za cíl zabránit vzniku danému problému. Ovlivňuje všechny zainteresované stejně a ve stejné míře. (Vojtová, 2008) Primární prevence obsahuje komplexní sadu opatření, která má za cíl posílit zdraví a morálních kvalit společnosti, zahrnuje identifikace specifických rizik, pochopení konkrétních odchylek a využívání účinných obranných mechanismů. (Jedlička, R. a kol., 2015)

Kraus (2008) klade důraz na to, že při organizování je klíčové mít hluboké porozumění pro vybranou skupinu, navazovat komunikaci s dospívajícími na rovině rovnocenných partnerů, ale nezneužívat svou pozici a zároveň zůstat autentickým.

Primární prevenci ještě rozčleňujeme na specifickou a nespecifickou.

Specifická prevence je komplexní systém aktivit a služeb je navržen tak, aby účinně pracoval s populací, u níž se dá předpokládat další negativní vývoj v případě, že tato opatření budou opomenuta. Jeho primárním cílem je aktivně předcházet nebo minimalizovat vzrůst problémového chování či situací. Součástí tohoto systému jsou Standardy primární prevence, které fungují jako kritický rámec pro hodnocení kvality a úrovně prováděných preventivních aktivit. Jejich důsledné dodržování během provádění preventivních opatření je klíčové pro zajištění nezbytné úrovně a kvality těchto aktivit (Bělík, 2017).

Specifická prevence je dále rozčleněna na tři úrovně:

1. **Všeobecná:** Programy všeobecné primární prevence se zaměřují na široké spektrum populace bez ohledu na specifické rizikové faktory. Tyto programy nejčastěji rozdělují účastníky pouze podle věku a mohou zahrnovat velké skupiny jedinců, jako například celé školní kolektivy. Hlavním cílem těchto programů je ovlivňovat postoje, hodnoty a chování mladých lidí.
2. **Selektivní:** Soustředí se na skupiny jedinců, u kterých jsou výrazně přítomny faktory rizika pro rozvoj rizikového chování. Rizikové skupiny mohou zahrnovat děti vystavené problematickému pití alkoholu v rodině nebo jedince, kteří nedokončili své vzdělání nebo mají zhoršené výsledky ve škole. Obvykle se s těmito lidmi pracuje individuálně nebo ve skupinkách. Při posuzování jejich situace se kladou důraz na jejich zařazení do rizikové kategorie spíše než na aktuální stav.
3. **Indikovaná:** Tento přístup se soustředí na jedince nebo skupiny, kteří jsou vystaveni významným rizikovým faktorům nebo projevují známky rizikového chování. Cílem je identifikovat problémy co nejdříve, správně je zhodnotit a vyhodnotit potřebu specifických intervencí, které je nutné zahájit okamžitě. Tento přístup je zaměřen na práci s dětmi a mládeží, u nichž je zvýšené riziko výskytu nebo již projevy rizikového chování. Indikovaná prevence spočívá v tom, že jedinec je zařazen do určené skupiny na základě individuálního posouzení jeho situace. Cílem indikované prevence není jen odkládat začátek

rizikového chování, ale i snižovat jeho výskyt a intenzitu a minimalizovat sociální a zdravotní dopady spojené s jeho projevem (MŠMT, 2019)

Nespecifická primární prevence zabývá se ji široká škála metod a přístupů, které mají za cíl podporovat rozvoj vyvážené osobnosti, včetně zdůraznění talentů a aktivního životního stylu. Je klíčové, aby programy nespecifické prevence, jako jsou volnočasové aktivity, byly zachovány a podporovány i v situacích, kdy se neprojevují žádné sociálně patologické jevy. Na rozdíl od specifické prevence, která se soustředí na konkrétní typy rizikového chování a specifické cílové skupiny, tyto programy nepotřebují takové vymezení. (Bělík, 2017)

Sekundární prevence

Činnosti sekundární prevence jsou zaměřovány na jednotlivce nebo malé skupiny dětí s vyšším rizikem. Vyžaduje více času, intenzivnější péči a vyšší náklady. Už se nezaměřuje na zabránění poškození, ale spíše se snaží odvrátit dopady rizikových faktorů jedince (Vojtová, 2008). Intervence je označení pro poskytování psychologické podpory v situacích krize. Lidé pracující ve školním prostředí, kteří poskytují preventivní a poradenskou podporu se také starají pedagogicko-psychologické poradny (Jedlička, R. a kol., 2015).

Terciární prevence

Podle Krause (2008) terciární prevence usiluje o zamezení recidivity (opakování)

Soustředí se na lidi, kteří již trpí nedostatkem sociální integrace a usiluje o minimalizaci poškození, které vyplývají z nevhodných životních vzorců, jako je užívání návykových látek, kriminalita nebo pracovnice, která poskytuje sexuální služby. (Matoušek, O., Kroftová, A., 2011)

Přijímaná korektní opatření mají za cíl zmírnit dopady existujících poruch a zabránit opakování (recidivě). V rámci preventivní práce s touto komplikovanou či náročnou skupinou dětí a mladistvých je klíčovým prvkem reedukace. Tato činnost se především realizuje prostřednictvím středisek výchovné péče a ústavních zařízení pro mládež. Pokud má být poskytována podpora dětem a mladistvým účinná, je nezbytná týmová spolupráce. Je vhodné, aby do organizace sociální podpory byla začleněna také rodina, ale zapojení rodiny se často setkává s obtížemi (Jedlička, R. a kol., 2015).

2.3 Minimální preventivní program

Minimální preventivní program (MPP) je dokument, který vytváří škola pro jedno školní období. Jeho cílem je podporovat děti v jejich zdravém životním stylu, osobnostním a sociálním růstu a rozvoji komunikačních dovedností. MPP klade důraz na aktivní zapojení dětí a různorodost metod prevence, které s nimi pracují (Miovský, a kol., 2015).

Pro každý školní rok je v ústavní výchově vytvářen minimální preventivní program, přičemž školní metodik prevence (dále jen ŠMP) spolupracuje na přizpůsobení etopedu podle konkrétní struktury daného ústavu. Na provádění MPP se aktivně angažuje kompletní tým pedagogů. V případě zvýšeného projevu příznaků rizikového chování se etoped poradí s metodikem prevence z pedagogicko-psychologické poradny ohledně situace. Ke konci školního roku školní metodik prevence vyhodnocuje dosažené cíle MPP, které se následně reflektují ve zprávě shrnující činnost školního zařízení za uplynulý rok (Miovský a kol., 2015).

Běhounková (2012) popisuje, že v dané cílové skupině preventivních programů v ústavní výchově nalezneme odlišnosti ve srovnání s běžnými školami. Prvotním rozdílem je fakt, že dítě, které je v ústavní výchově, je odděleno od své přirozené rodiny. Zařízení pro ústavní výchovu se zaměřují na děti, kteří projevují rizikové chování. Přestože nelze jednotlivé děti a mladistvé zcela standardizovat, je možné na základě podobných osobnostních charakteristik zkušeností a chování, lze identifikovat určité skupiny s podobnými faktory a na této bázi vypracovat postupy a vhodné metody. Proto se ústavní zařízení více zaměřuje na posílení sekundární prevence a aktivně se věnuje individuálním potřebám rozvoje osobnosti dítěte.

2.4 Evaluace preventivních programů

Evaluace je klíčovým prvkem minimálního preventivního programu (dále jen MPP) jak uvádí Jedlička, R. a kol. (2015, s.) nabízí možnost zhodnotit, zda aktivity dosahují očekávaných výsledků, umožňuje reflektovat probíhající činnosti, poskytuje důležité informace pro přizpůsobení a aktualizaci programu a nabízí školnímu zařízení zpětnou vazbu.

„Každý preventivní program, který je hrazen z veřejných prostředků a probíhá na půdě školy, by měl být evaluován“ (Miovský, a kol., 2015, s. 115).

Jednotlivé druhy evaluací

Různé druhy evaluací se odlišují podle toho, k čemu mají být nakonec výsledky evaluace využity.

1) Evaluace přípravy:

Před spuštěním každé úspěšné a efektivní preventivní aktivity je nezbytné provést pečlivou přípravu a plánovitost. Je kladen zvláštní důraz na kvalitu přípravy, jelikož bez ní nelze úspěšně vypracovat projekt kvalitně.

2) Evaluace procesu:

V tomto typu evaluace je kladen důraz na provedení samotné realizace programu. Zde se posuzují jednotlivé intervence s ohledem na předchozí přípravnou fázi, abychom zjistili, zda jednotlivé části programu jsou propojeny v logickém sledu. Jedním z příkladů tohoto typu evaluace jsou certifikace programů v oblasti prevence drog.

3) Evaluace výsledku:

Posledním pilířem, který je součástí evaluace je výsledek jednotlivé intervence. Při posuzování intervence je efektivní kombinovat jak kvalitativní, tak kvantitativní výzkumné metody. Jen kombinací obou metod můžeme získat kompletní a objektivní hodnocení výsledku evaluace. Kvalitativní výzkum je nezbytný pro dosažení objektivity v interpretaci výsledků (Miovský, a kol., 2015).

2.5 Prevence v dětském domově se školou

V dětském domově se školou je preventivní program, dále jen PP navržen na jeden školní rok a podléhá kontrole České školní inspekce. Jeho efektivita je průběžně hodnocena a výsledky hodnocení jsou zahrnuty ve výroční zprávě školy. Na realizaci programu se podílejí pedagogičtí pracovníci zařízení, přičemž za koordinaci tvorby a kontrolu realizace zodpovídá školní metodik prevence. Tento metodik má také možnost spolupracovat s etopedem zařízení.

Při realizaci programu spolupracuje ředitel zařízení, etoped, školní metodik prevence, třídní učitelé, pedagogický sbor a další organizace. Ředitel zařízení, který také plní roli školního metodika prevence a výchovného poradce, je odpovědný za podporu,

tvorbu a realizaci PP, koordinuje jeho přípravu, realizaci a hodnocení a spolupracuje s etopedem při řešení sociálně patologických jevů a zajišťování odborných a metodických aktivit.

Etoped je zodpovědný za řešení a evidenci sociálně – patologických jevů a poskytuje odbornou etopedickou pomoc. Pedagogičtí pracovníci integrují jednotlivá témata do svých předmětů, zatímco děti se aktivně zapojují do přípravy a realizace programu. Realizace PP rovněž zahrnuje spolupráci s dalšími organizacemi (DDŠ Chrastava, 2024, online).

3 Reedukace v dětském domově se školou

Třetí kapitola se věnuje reedukaci v ústavní výchově. V kapitole je vysvětlen reedukační a výchovně vzdělávací proces. Také je zde vysvětlen pojem socializace a následná resocializace.

3.1 Reedukační a výchovně vzdělávací proces

Kaleja (2013) uvádí, že reedukační proces představuje sled speciálně pedagogických intervencí s jednoznačným záměrem eliminovat negativní vlivy. Klíčovým prvkem je trvalé působení na psychické procesy a regulaci chování s cílem dosáhnout pozitivních změn. Důležitost má dlouhodobý a aktivní angažovanost vychovávaného. Reedukační proces zasahuje do oblasti mezilidských vztahů, postojů a hodnot. Cílem je zajistit celkové začlenění jedince do osobního, společenského, školního nebo pracovního života. Jedná se o komplexní soubor opatření a metod s důrazem na nápravu a rozvoj specifických dovedností za účelem maximalizace individuálního potenciálu.

„Převýchovný proces definujeme jako pedagogickou činnost, zaměřenou na postupné odstraňování poruch chování, tlumení projevů defektivy u obtížně vychovatelných jedinců. Je to proces záměrný, cílený, řízený. Má své zákonitosti, své prostředky, formy a metody. Obvykle začíná eliminací (odstraňováním) patologických vlivů = vyjmutím z původního (nevhodného) prostředí.“ (Slomek, 2010, s. 15)

Etapy pro převýchovný proces Slomek (2010) vystihuje čtyřmi fázemi. První fází je seznamování jedince s požadavky, v zařízení chápaná jako adaptační fáze. Ve druhé fázi probíhá realizace, kterou můžeme chápat jako zahájení tvorby nových návyků, kde jsou jasně stanovené pokyny, režim, povinnosti. Ve třetí fázi probíhá uplatňování ve dvou procesech: vysvětlování a přesvědčování. Poslední fází je vnitřní přijetí, které ovlivněno věkem, vztahy, zkušenostmi a dobou začátku převýchovného procesu.

Ve výchovně-vzdělávací činnosti institucí, jako jsou školy, není důležitá pouze výuka, ale také příprava na budoucí povolání a využití volného času mimo pracovní dobu. Aktivity ve volném čase se mohou dělit na povinné, jako je úklid a péče o hygienu a stravování, a nepovinné, které jsou dobrovolné, jako například účast v zájmových kroužcích nebo jiných organizovaných aktivitách. Nepovinné činnosti zahrnují také individuální aktivity, jako je samostatné čtení (Švancar, 1988).

„Reedukace v oblasti postojů vyžaduje náročnou systemizaci v této náročné speciálně pedagogické činnosti. Vyžaduje rovněž bohaté zkušenosti a pevné kvalifikační zázemí toho, kdo se na reedukační práci podílí. Jde o komplex determinantů paralelně působících, vzájemně na sobě různě závislé a s různou mírou intenzity.“
(Kaleja, 2013, s. 200)

Slomek (2010) ještě řadí do převýchovné procesu prostředky a formy převýchovné práce. Režim, který napomáhá k budování dynamického stereotypu. Práce, která vede ke svědomitosti a vytrvalosti. Dále uvádí, že práce musí mít smysl a užitečnost. Hra učí k sebeovládání, má výrazné motivační dopady a pěstuje morální vlastnosti. Poslední prostředek, které zmiňuje je prostředí. To má na převýchovu nezastupitelný vliv. Formy, které zahrnuje do převýchovného procesu jsou, výchovně vzdělávací činnosti, výchovné a vzdělávací jednotky a specifické formy.

Osoby s poruchami chování nebo s problémovým chováním mají narušené přesvědčení, postoje a vztahy, což ovlivňuje jejich vnější projevy v různých životních situacích. Tyto aspekty lidské psychiky fungují jako vnitřní regulátory, které formují a řídí jejich chování. V reedukačním procesu se snažíme porozumět názorům jednotlivců, provádět jejich analýzu a identifikovat možnosti jejich pozitivního rozvoje. Klíčovým prvkem tohoto procesu je otevřená komunikace, která umožňuje porozumění a navázání důvěryhodného vztahu mezi pedagogem a žákem. Pro změnu postoje je nezbytná pečlivá systematizace, rozsáhlé zkušenosti a solidní kvalifikační zázemí těch, kteří se podílejí na reedukaci. Jejich role spočívá v tom, že pomáhají jednotlivcům rozvíjet schopnost reflexe a kritického myšlení, a tím posilují jejich schopnost přijímat a adaptovat se na různé sociální a životní situace. Vztahy mezi lidmi se vyvíjejí a mění v průběhu času a v různých prostředích, a to pod vlivem různých okolností a faktory, které na ně působí (Kaleja, 2013).

3.2 Socializace a resocializace

Socializace

Lidský život nás často postaví před množství výzev a překážek, které vyžadují naši pozornost a energii. Je to na nás, jak se s těmito situacemi vyrovnáme a jak dokážeme využít své síly k jejich překonání. Tyto obtíže mohou být náročné a bolestné, ale neměly by nás zlomit či zničit.

„Rodina je nejdůležitější společenská skupina a instituce, která je základním článkem sociální struktury i základní ekonomickou jednotkou a jejímiž hlavními funkcemi je reprodukce trvání lidského biologického druhu a výchova, respektive socializace, potomstva, ale i přínos kulturních vzorů a zachování komunity kulturního vývoje (Havlík, 2002, s. 67).

Podle Havlíka (2002) je socializace spojována s fungováním rodiny, v níž se nejen od narození formuje osobnost dítěte, ale v níž také prožíváme všechny fáze života. Rodina, jakožto společensky schválená forma soužití lidí, ke právem předmětem silné sociální kontroly. *„Výchova může podporovat nebo brzdit proces vývoje člověka, v závislostech na skutečných cílech.“ (Czapów, 1981, s. 35)*

Resocializace

Resocializační pedagogika se zaměřuje na funkci výchovy, která se snaží řešit výchovné obtíže, jež jsou důsledkem psychického stavu jedince ve výchovném procesu. Tím se brání na eliminaci dlouhodobých charakteristik, které brání jedinci v plné integraci do společnosti a ovlivňují jeho osobnostní vývoj. Hlavním cílem je překonání trvalých negativních postojů k sociálním normám, zejména těch, které jsou formovány jako předchozími sociálními interakcemi a nedostatky v procesu socializace.

Čím intenzivněji se musí vychovatel postavit výchovným výzvám vyplývajícím z chování vychovávaného, tím zřetelněji se uplatňuje resocializační aspekt výchovy. Naopak, čím menší význam má tento protiklad, pak má výchova spíše charakter socializační než resocializační. (Czapow, Jedlewský, 1981)

V průběhu procesu převýchovy zastává resocializace klíčové místo a představuje jeho zásadní etapu. V této etapě jedinec, který zažil obtíže s integrací do společnosti, podstupuje postupný proces získávání dovedností pro účinnou sociální interakci. Dítě se připravuje zpátky do každodenního společenského života, jako je rodinné a školní prostředí, a současně se snaží o přizpůsobení společnosti tak, aby byla otevřená dítěti, který prošel náročným obdobím. (Škoviera, 2007)

Efektivitu resocializačního procesu ovlivňuje hned několik faktorů, jako je věk jedince, který podstupuje převýchovu, úroveň uvědomění si problému, jeho životní zkušenosti, sociální prostředí, stejně jako intenzita motivace a vytrvalosti (Průcha, 2009).

Pojem resocializace může být chápána z dvojí perspektivy:

1. Přirozená resocializace

V širším kontextu je brána jako neustálý proces, který nás doprovází po celý život. Jedinec se po celou dobu svého života přizpůsobuje a integruje nové formy chování a hodnoty, které jsou často spojeny s různými sociálními rolami, kterými například jsou rodičovské a profesní apod.

2. Resocializace specifická

V užším významu je resocializace používána v oblasti etopedie a penitenciaristice. V podstatě se jedná o proces převýchovy jedince, který má značné morální problémy (Jůzl, 2012).

4 Dětský domov se školou v Kostelci nad Orlicí

Dětský domov se školou v Kostelci nad Orlicí je ústavním typem zařízení, které jsem poprosila o konání mé praxe již v průběhu studia a nyní jsem se na ně obrátila skrz výzkumu do mé bakalářské práce. V této kapitole je popsán vývoj dětského domova se školou, součástí této kapitoly je výchova a vzdělávání na domově.

4.1 Vývoj dětského domova se školou v Kostelci nad Orlicí

"Dětský domov v Kostelci nad Orlicí je pokračovatelem a nositelem dnes bezmála stoletých tradic práce na úseku mládeže mravně narušené" (DDŠ Kostelec nad Orlicí, 2024, online).

Dětský domov v Kostelci nad Orlicí je dodnes nositelem tradic práce s mládeží mravně narušenou. V roce 1902 začíná fungovat Výchovný ústav pro chlapce pod Českou zemskou komisí pro mladistvé s morálními problémy v bývalém Zoubkově útulku v Kostelci nad Orlicí. Tento ústav, který byl založen v roce 1902 a trval do roku 1917, měl za cíl poskytnout péči přibližně pro 60 chlapců s morálními problémy. Chlapci, kteří byli přijati se nacházeli na cestě k morální zkáze a kriminalitě buď kvůli svému chování nebo v důsledku válečných událostí nebo rodinných a jiných okolností, které jim bránily v dostatečné výchově, což je mohlo vést k úpadku. V ústavu byly zařízeny dílny a škola – krejčovská, truhlářská, zahradnická a hospodářská. O několik let později byl ústav přesunut do Prahy. Do Kostelce nad Orlicí se ústav vrátil až po roce 1945. Od září roku 1953 se zařízení přejmenovalo na Krajský dětský domov s osmiletou střední školou se zvýšenou výchovnou péčí. Začaly se zde objevovat zájmové kroužky (fotografický, pěvecký, technický, loutkařský, ...). Pedagogové ve škole věnují významnou část svého volného času výchovné péči, která má v tomto zařízení nejvyšší prioritu. V roce do 1955 do zařízení nastoupila sociální pracovnice, která zprostředkovávala komunikaci mezi rodinami, institucemi a orgány péče o děti. Kromě toho nastoupila také dětská zdravotní sestra. V roce 1971–1972 začal působit nový ředitel a ústav získal nové jméno – Dětský výchovný ústav, jehož součástí byla základní škola. V mimoškolní výchově účinkovali vychovatelé, kteří měli vystudovanou speciální pedagogiku. O deset let později bylo pro děti, které měly prodlouženou výchovnou péči a získali dobré výsledky, zřízeno střední odborné učiliště stavební, v učebním oboru zedník. Avšak v roce 1986 se odborné učiliště zrušilo.

Dnes je dětský domov se školou moderním zařízením, které aplikuje evropské principy dětí v každodenní praxi pod dohledem orgánů (Policie České republiky, Státní zastupitelství, Školní inspekce České republiky). Posláním tohoto dětského domova se školou spočívá v poskytování pomoci dětem v těžkých životních situacích, kdy vyrůstají v rodinně bez rodinného zázemí nebo nemají úplnou rodinu, nemají stanoveny základní etické návyky. Psychologové, vychovatelé, pedagogové pevně věří, že dětem ukážou tu dobrou cestu, kterou by měli jít až opustí zařízení. V DDS je zřízeno 5 výchovných skupin, kde může být zařazeno maximálně 8 dětí (DDS Kostelec nad Orlicí, 2024, online).

4.2 Vzdělávání a výchova v zařízení

V zařízení je dbáno na respektování denního řádu domova jako základního směřování v organizaci výchovně vzdělávacích aktivit. Vzdělávání je pečlivě plánováno a prováděno ve školním prostředí podle aktuálních vzdělávacích programů. V rámci výchovných skupin pravidelně probíhá hodinová večerní příprava na výuku, která je individuálně přizpůsobena potřebám a pokrokům každého dítěte. Plánování zájmových aktivit je dynamický proces, který probíhá ve spolupráci s dětmi a odráží širokou škálu jejich zájmů. Součástí je i podpora volnočasových aktivit, zejména o víkendech, které přispívají ke kvalitnějšímu trávení volného času a posilování vztahů mezi dětmi a pedagogickým personálem (Stančíková, 2023).

Veškeré vnitřní předpisy a řády dětského domova se školou jsou pevně založeny na zákoně č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních. Každý den je řízen pevně stanoveným časovým harmonogramem, který zajišťuje efektivní průběh všech aktivit a optimální využití času pro vzdělávání, výchovu a volnočasové aktivity (zákon č. 109/2002 Sb.).

V rámci tohoto dětského domova se školou má každá skupina svá vlastní interní směrnice, která dodržuje a podle kterých se řídí. Hlavním cílem procesu převýchovy je dosáhnout maximální resocializace každého jednotlivce a minimalizovat poruchy chování. K tomuto účelu se používají tři hlavní metody: režimová, podpurná a speciální. Režimová metoda je zaměřena na dodržování interních pravidel a podporu svěřenců v zařízení. Podpurná metoda se provádí individuálním působením pedagogů, psychologů, psychiatrů a dalších odborníků. Poslední speciální metoda zahrnuje účast ve speciálních

skupinových aktivitách a činnosti organizované mimo ústavní prostředí (Interní směrnice, 2023).

Je zde implementován systém prevence sociálně patologických jevů, který je koordinován preventistou. Preventista vychází z Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže z resortu MŠMT a je zodpovědná za jeho provádění a dodržování. Hlavním cílem je změna postojů dětí ke zdravému životnímu stylu, zvýšení odolnosti dětí a mládeže vůči sociálně patologickým jevům a snížení rizik a jevů, které narušují zdravý osobnostní a sociální vývoj mladé generace. Součástí DDŠ je také MPP školy, který zahrnuje program proti šikanování a program proti drogové závislosti (Dvořáčková, 2023).

V průběhu každých 14 dní probíhá hodnocení chování jednotlivých dětí na skupinovém aktivu a pedagogické poradě. Tato porada zahrnuje kmenového vychovatele, vychovatele skupiny a třídního učitele. Na základě této diskuse ředitel rozhoduje o zařazení dítěte do jednoho z pěti výchovných pásem (Interní směrnice, 2023).

Výchovná pásma:

VD1 – Velmi dobré pásmo

V tomto velmi dobrém pásmu je možné se volně pohybovat po celém zařízení domova. Lze je možnost sledovat televizi po večerce. Možný každodenní telefonický kontakt s osobami, které jsou odpovědné za výchovu. V tomto pásmu mohou čerpat ze svého konta kapesného pro osobní potřebu. Dále se mohou účastnit a reprezentovat domov na soutěžích. Možnost používání osobní elektroniky kdykoliv po dohodě s vychovatelem.

VD2 – Velmi dobré pásmo

V daném pásmu se mohou stejně jako v prvním pásmu účastnit soutěží a reprezentovat domov a čerpat ze svého kapesného na osobní potřebu. Mají možnost o zažádání sledování televize po večerce. Návštěva rodiny je povolena 1x za čtrnáct dní, při splnění všech zákonných podmínek. V tomto pásmu mají možnost o zažádání o samostatnou procházku. Možnost používání osobní elektroniky dle pravidel skupiny. Telefonický kontakt s osobami odpovědnými za výchovu může proběhnout až 4x týdně.

V1 – Pásmo s výhradami

Stále mohou čerpat ze svého konta pro osobní potřebu měsíčně částku dle zákona č. 109/2002 Sb. a vnitřního předpisu – Kapesné děti. I zde platí možnost zažádání

o sledování televize po večerce a účastnit se soutěží. Telefonický kontakt s osobami odpovědnými za výchovu může být realizován maximálně 3x týdně.

V2 – Pásmo s výhradami

I nadále platí, že děti mohou v tomto pásmu čerpat ze svého kapesného pro osobní potřebu. Možnost návštěvy rodiny 1x za měsíc a o řádných termínech prázdnin. Telefonický kontakt s osobami, které jsou zodpovědné za jejich výchovu mohou realizovat 2x týdně. Mohou se účastnit a reprezentovat domov na soutěžích.

P – Problémové pásmo

V problémovém pásmu jsou děti v domově bez výhod, pobyt a program mají pouze s vychovatelem. Telefonický kontakt s osobami, které jsou zodpovědné za jejich výchovu mohou absolvovat pouze jednou týdně (Interní směrnice, 2023).

„Jenom děti, které spáchaly ty nejzávažnější přestupky, jsou zařazeny do problémového pásma, a to kvůli určitým důvodům:

- *„po prokázání šikanování a krádeži na veřejnosti*
- *neomluvený návrat z dovolenky*
- *opakované pozdní příjezdy z dovolenky*
- *pozitivní orientační test na návykové látky a alkohol při příjezdu z dovolenky*
- *po uprchnutí z domova s trestnou činností, ať už s ní souviselo nebo ne*
- *přechovávání návykové látky v domově nebo na vycházce.“* (Interní směrnice, 2023, s. 6)

Rámcový program výchovné činnosti (dále RPVČ) se vztahuje na pedagogicky řízené činnosti v síti školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Je základním a směrodatným dokumentem pro zřizovatele školských zařízení, pedagogy i odborné a sociální partnery, kteří se na výchově vzdělávací činnosti podílejí, nebo na ni participují. RPVČ je základním pro vypracování výchovných programů zařízení (dále VPZ) v jednotlivých typech školských zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy.

Výchovné činnosti

- *„rekreační*
- *příprava na vyučování*

- *zájmové*
- *sebeobslužné a organizační*
- *reedukační“* (Vnitřní řád, 2023, s. 9).

5 Preventivní a reedukační činnosti ve vybraném dětském domově se školou

V této části bakalářské práce, tedy empirické části je detailněji zaměřeno na průběh výzkumu, který navazuje na teoretickou část. Je zde představen výzkumný problém, cíl a postup, který byl použit při sběru dat. Také analýza dílčích výzkumných otázek, rozšířených o tazatelské otázky, které jsem položila respondentům. Dále se v této části objevují podrobnosti o charakteristikách účastníků výzkumu. Na závěr této části jsou pak shrnuty klíčové poznatky, které jsem získala, prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů.

5.1 Metodologie výzkumného šetření a charakteristika respondentů

Výzkumný problém podle Knytla a Špráchalové je (2020, s. 152): „*To, co chce student sledovat a na co chce zaměřit svou pozornost.*“ Můj stanovený výzkumný problém jsou, preventivní a reedukační činnosti ve vybraném dětském domově se školou. Zaměřuje se na potřebu hlubšího pochopení a porozumění fungování DDŠ.

Cílem bakalářské práce je přiblížit preventivní a reedukační programy u dětí, které jsou umístěny v dětském domově se školou. Má za cíl přispět k lepšímu pochopení tohoto tématu. Jak uvádí Knytl a Špráchalová (2020, s. 152) výzkumný cíl „*Určuje, čeho má být výzkumným šetřením (sondou, průzkumem) dosaženo.*“

Pro sběr dat v práci jsem zvolila kvalitativní metodu, Knytl a Špráchalová (2020, s. 151) uvedli k této výzkumné metodě: „*Je znám tím, že jde více do hloubky problému, zpravidla se ho účastní mnohem méně osob (probandů, informantů), zato s nimi výzkumník stráví v porovnání s kvantitativním výzkumem obvykle více času.*“ Pro hlubší pochopení tématu jsem se rozhodla použít metodu pomocí polostrukturovaného rozhovoru, která mi umožnila kombinovat předem stanovené otázky s možností otevřeného dialogu. Výsledky těchto provedených rozhovorů mi poskytly odpovědi na moji hlavní výzkumnou otázku.

Hlavní výzkumná otázka (dále jen HVO) v tématu byla stanovena: „*Jak jsou realizovány preventivní a reedukační aktivity ve vybraném dětském domově se školou?*“ Otázka mi umožnila hlubší porozumění zkoumanému jevu. Struktura rozhovoru zahrnovala celkem dvanáct tazatelských otázek, které byly systematicky rozděleny

do třech dílčích, což mi umožnilo získat komplexní odpovědi od respondentů. Během rozhovorů jsme se snažili vytvořit příjemnou, uvolněnou a přátelskou atmosféru, aby se respondenti cítili pohodlně a otevřeněji mi sdíleli své myšlenky a zkušenosti. Před nahráváním rozhovorů jsem získala souhlas od respondentů a vysvětlila jim účel a použití nahrávek. Jeden z provedených rozhovorů je pečlivě přepsán do textové formy a je začleněn do mé bakalářské práce jako důležitý prvek.

5.2 Charakteristika respondentů

Nemoc jednoho z účastníků výzkumu znamenala, že polostrukturované rozhovory musely být rozděleny na dvě části, což představovalo jeden z limitů tohoto výzkumného šetření. Rozhovory proběhly se dvěma ženami a dvěma muži. Všichni respondenti měli hluboké znalosti o zkoumaném tématu a poskytli rozmanité a podrobné odpovědi, které mi následně umožnily provést další analýzu.

Pro efektivnější zpracování rozhovorů jsem pro respondenty použila zkrácené názvy: R1, R2, R3 a R4.

R1: Je kmenová vychovatelka na dívčí skupině, znamená to, že má na starost celou rodinnou skupinu jsou pod ní čtyři denní vychovatelé, dva noční vychovatelé a maximálně 8 dětí. V zařízení pracuje 15. rokem a jako kmenová vychovatelka 6. rokem. Kmenová vychovatelka má vystudované čtyři semestry speciální pedagogiky na Univerzitě Hradec Králové v podobě celoživotního vzdělávání.

R2: Je vychovatel na chlapecké skupině, který má vystudované bakalářské vysokoškolské vzdělání. V zařízení pracuje 21 let. Dříve působil jako kmenový vychovatel, nyní kvůli vyššímu věku působí jako řadový vychovatel.

R3: Je kmenový vychovatel, který v DDŠ pracuje přes 10 let a práci kmenového vychovatele vykonává 4. rokem. Respondent má též vystudované čtyři semestry speciální pedagogiky na Univerzitě Hradec Králové.

R4: Je žena, která působí v zařízení jako vedoucí všech vychovatelů, vystudovala magisterské studium na Masarykově Univerzitě v Brně. V zařízení pracuje 25 let.

5.3 Výzkumné a tazatelské otázky

Ze stanoveného výzkumného cíle práce byla zformulována hlavní výzkumná otázka (HVO):

Jak jsou realizovány preventivní a reedukační činnosti v dětském domově se školou?

Hlavní výzkumná otázka (HVO) byla rozšířena o tři dílčí výzkumné otázky (DVO), které ji detailněji rozvíjejí. Tyto dílčí otázky byly doplněny několika specifickými tazatelskými otázkami.

DVO1: Jak probíhají reedukační činnosti ve vybraném zařízení?

1. TO: Které konkrétní aktivity nebo programy používáte k podpoře reedukace dětí?
2. TO: Jak často se obvykle provádějí aktivity?
3. TO: Jaký je průběh typické reedukační aktivity? (např. časový plán, struktura)
4. TO: Kdo všechno se podílí na jejich plánování?
5. TO: Jaké jsou hlavní cíle reedukačních činností ve vašem zařízení?
6. TO: Jaký vliv mají reedukační aktivity na celkovou atmosféru a klima?

DVO2: Jak vybrané zařízení předchází rizikovému chování?

7. TO: Jaký postup se používá pro podporu emocionálního a sociálního rozvoje dětí k prevenci?
8. TO: Jaké jsou hlavní aktivity zaměřené na prevenci mezi dětmi a pedagogem?
9. TO: Jaké programy nebo činnosti jsou nejefektivnější?
10. TO: Jak se hodnotí úspěšnost a efektivita?
11. TO: Kdo všechno se podílí na realizaci činností?
12. TO: Jsou aktivity naplánované pravidelně nebo jsou adaptovány na potřeby dětí?

DVO3: Jakým způsobem se zapojují do prevence a reedukace organizace spolupracující s vybraným zařízením?

13. TO: S jakými organizacemi zařízení spolupracují?
14. TO: Jaké jsou výhody spolupráce s organizacemi?

Transformační tabulka

Pro lepší strukturu je zde připravena transformační tabulka, obsahující hlavní výzkumnou otázku, která je doplněna související dílčími výzkumnými a tazatelskými otázkami.

Tabulka 1: *Přehled hlavní výzkumné, dílčích a tazatelských otázek*

HLAVNÍ VÝZKUMNÁ OTÁZKA (HVO)	DÍLČÍ VÝZKUMNÁ OTÁZKA (DVO)	TAZATELSKÁ OTÁZKA (TO)
Jak jsou realizovány preventivní a reedukační aktivity ve vybraném dětském domově se školou?	Jak probíhají reedukační činnosti ve vybraném zařízení?	Které konkrétní aktivity nebo programy používáte k podpoře reedukace dětí?
		Jak často se obvykle provádějí aktivity?
		Jaký je průběh typické reedukační aktivity? (např. časový plán, struktura)
		Kdo všechno se podílí na jejich plánování?
		Jaké jsou hlavní cíle reedukačních činností ve vašem zařízení?
		Jaký vliv mají reedukační aktivity na celkovou atmosféru a klima?

Jak jsou realizovány preventivní a reedukační aktivity ve vybraném dětském domově se školou?	Jak vybrané zařízení předchází rizikovému chování?	Jaký postup se používá pro podporu emocionálního a sociálního rozvoje dětí k prevenci?
		Jaké jsou hlavní aktivity zaměřené na prevenci mezi dětmi a pedagogem?
		Jak se hodnotí úspěšnost a efektivita?
		Kdo všechno se podílí na realizaci činností?
		Jsou aktivity naplánované pravidelně nebo jsou adaptovány na potřeby dětí?
	Jakým způsobem se zapojují do prevence a reedukace organizace spolupracující s vybraným zařízením?	S jakými organizacemi zařízení spolupracují?
		Jaké jsou výhody spolupráce s organizacemi?

5.4 Prezentace výsledků výzkumného šetření

V této podkapitole se zabývám prezentováním výsledků výzkumného šetření. Informovala jsem všechny respondenty o průběhu rozhovoru před jeho zahájením a poté podepsaly informovaný souhlas. Dále v této podkapitole jsou seskupeny souhrnné odpovědi na tazatelské otázky, které jsou primární pro splnění výzkumného cíle. Na začátku rozhovoru jsem se věnovala podrobnější charakteristice respondentů,

zjišťovala jsem délku jejich pedagogické praxe, jaké mají dosažené vzdělání a také jejich pracovní pozice.

DVO1: Jak probíhají reedukační činnosti ve vybraném zařízení?

První dílčí otázka je zaměřena na reedukační programy ve vybraném dětském domově se školou. Dílčí otázka obsahuje šest tazatelských otázek. Tazatelské otázky se zaměřují na konkrétní aktivity, jejich časovou náročnost a v neposlední řadě na hlavní cíl výchovně vzdělávacího plánu. Dále se zaměřují na průběh každé činnosti, také kdo všechno se podílí na realizaci Týdenního vzdělávacího plánu výchovných činností a také na jejich hodnocení.

TO1: *Které konkrétní aktivity nebo programy používáte k podpoře reedukace dětí?*

V zařízení se využívá široká škála aktivit a programů zaměřených na reedukaci dětí pomocí výchovně vzdělávacích aktivit, které jsou přizpůsobeny individuálním potřebám každého dítěte. Mezi tyto výchovně vzdělávací aktivity patří individuální i skupinová terapie, sportovní aktivity, výtvarné a hudební aktivity nebo sebeobslužné činnosti a speciální vzdělávací programy zaměřené na rozvoj sociálních dovedností a sebevědomí. „*Klíčovým prvkem je přizpůsobení aktivit individuálním potřebám každého dítěte,*“ zdůrazňuje R1. Dále se využívají dramatická výchova a interaktivní hry zaměřené na řešení konfliktů, pracovní terapie, a praktické činnosti jako zahradničení, vaření nebo údržba domácnosti, které pomáhají dětem rozvíjet praktické dovednosti a zodpovědnost. „*Věnujeme se také praktickým činnostem, jako je zahradničení, vaření nebo údržba domácnosti,*“ uvádí R2. Na skupině u dívek je také kladen důraz na přípravu pokrmů a práci v kuchyni. Tím se rozvíjí jejich finanční gramotnost, kdy si samy musí navrhnout vyvážený jídelníček na sobotní vaření, sestavit rozpočet a seznam nákupu. Další aktivity zahrnují arteterapii, muzikoterapii, a různé druhy sportovních aktivit, jako je fotbal, plavání nebo jóga. Kromě toho se klade důraz na speciální programy zaměřené na posilování školních dovedností a zlepšení akademických výkonů. „*Zaměřujeme se na aktivity jako jsou arteterapie, muzikoterapie, a různé druhy sportovních aktivit, jako je fotbal, plavání, florbal nebo jóga a také na sebezvzdělávací činnosti*“ sdělil R3. Tento široký a rozmanitý přístup k reedukačním aktivitám pomáhá dětem rozvíjet různé dovednosti a zajišťuje, že programy jsou přizpůsobeny jejich individuálním potřebám a zájmům.

TO2: *Jak často se obvykle provádějí aktivity?*

Reedukační aktivity se v zařízení konají každý den. Denní program je strukturován tak, že dopoledne jsou děti ve škole a věnují se školní výuce, zatímco odpoledne jsou naplněny sportovními, výtvarnými a rekreačními aktivitami. *„Aktivity se konají každý den. Denní program je strukturován tak, že dopoledne jsou děti ve škole a věnují se školní výuce,“* uvedl R1. O víkendech a během prázdnin se rodinné skupiny zaměřují na delší projekty a výlety, které dětem umožňují získat nové zážitky a dovednosti. *„Víkendy a prázdniny využíváme pro delší výlety a projekty, které mohou zabrat více času a umožňují dětem získat nové zážitky a dovednosti,“* dodal R1. V některých zařízeních se aktivity konají několikrát týdně, přičemž každé odpoledne je naplněno různými činnostmi, aby děti měly pestrý program. Jeden den se obvykle provádějí dvě odpolední zaměstnání – jedno navrhuje vychovatelé a druhé si vybírají samy děti. *„Každé odpoledne je naplněno různými činnostmi, aby děti měly pestrý program. V jeden den se provádějí dvě odpolední zaměstnání. Jedno si navrhuje my vychovatelé, druhé samy děti,“* uvedl R2. Celkově se aktivity konají každý den, přičemž některé z nich jsou pravidelné, jako například sportovní aktivity nebo sebeobslužné činnosti, zatímco jiné jsou flexibilní a přizpůsobují se aktuálním potřebám a zájmům dětí. *„Aktivity se konají každý den, přičemž některé z nich jsou pravidelné, jako například sportovní aktivity nebo sebeobslužné činnosti, zatímco jiné jsou flexibilní podle aktuálních potřeb a zájmů dětí,“* sdělil další R3. Tento přístup zajišťuje, že děti mají stále nové a rozmanité zážitky, které je motivují a podporují jejich růst a vývoj.

TO3: *Jaký je průběh typické reedukační aktivity? (např. časový plán, struktura)*

Typická reedukační aktivita v zařízeních obvykle trvá zhruba hodinu až hodinu a půl a je strukturována do tří hlavních částí: úvodní, hlavní a reflexní. V úvodní části se děti krátce seznamují s cíli a průběhem aktivity. *„Typická reedukační aktivita začíná krátkým úvodem a vysvětlením cílů,“* uvedl vychovatel R1. Tento úvod může zahrnovat motivační diskuzi, představení techniky nebo přípravu scénáře, pokud jde o dramatickou výchovu. Následuje hlavní část, kde děti aktivně participují na praktických nebo teoretických činnostech. Tato část je klíčová pro rozvoj dovedností a znalostí. Například v arteterapii děti nejdříve diskutují o tématu, poté tvoří své projekty a následně je prezentují. *„Poté přejdeme k hlavní části, kde děti aktivně pracují nebo se účastní dané činnosti,“* dodává vychovatel R3. Závěrečná část aktivity je věnována reflexi, kde děti sdílí své dojmy a co se naučily. Tato reflexe může zahrnovat diskuzi o zkušenostech

a zpětnou vazbu od ostatních účastníků. „*Na závěr máme reflexi, kde děti mohou sdílet své dojmy a co se naučily,*“ popsal průběh vychovatel R4. Tato část je důležitá pro upevnění získaných znalostí a jejich aplikaci v každodenním životě. Struktura těchto aktivit je navržena tak, aby byla pro děti přínosná a umožňovala jim rozvíjet širokou škálu dovedností, od praktických až po sociální a emoční. Tento přístup zajišťuje, že aktivity jsou nejen poučné, ale také zábavné a motivující pro děti, což podporuje jejich celkový růst a rozvoj. V aktivitách dle výchovně vzdělávacího plánu činností se zapojuje celá rodinná skupina.

TO4: *Kdo všechno se podílí na jejich plánování?*

Plánování reedukačních aktivit je kolektivní úsilí, do kterého se zapojuje celý tým vychovatelů a dětí. Na procesu se účastní vychovatelé a děti. Jak uvedl vychovatel R1: „*Na plánování výchovně vzdělávacích aktivit se podílí celá rodinná skupina, kterou tvoří vychovatelé a děti. Každý přináší do plánování svůj odborný pohled a zkušenosti.*“ Tento přístup zajišťuje, že programy jsou komplexní a efektivní. Důležitou součástí plánování je také zapojení dětí, které mohou přispět svými nápady a přáními. To zajišťuje, že aktivity jsou pro ně co nejpřínosnější a zajímavé. Dále vychovatel R1 zdůraznil: „*Snažíme se zahrnout do plánování i názory a přání dětí, aby aktivity byly pro ně co nejpřínosnější a zajímavé.*“ Proces plánování probíhá pravidelně, jednou týdně, kdy se vychovatelé a děti společně rozhodují o aktivitách na následující období. „*Plánování výchovně vzdělávacích aktivit probíhá vždy jednou za týden, kde si jednu aktivitu vybírají děti a druhou vychovatelé,*“ popsal vychovatel R3. Plánování reedukačních aktivit týmová práce, která zahrnuje odborné znalosti, zkušenosti a kreativitu všech zúčastněných, a která zohledňuje potřeby a přání dětí, čímž zajišťuje, že programy jsou komplexní, aktuální a zajímavé.

TO5: *Jaké jsou hlavní cíle reedukačních činností ve vašem zařízení?*

Hlavní cíle reedukačních činností v zařízení se zaměřují na komplexní rozvoj dětí. Klíčovým cílem je rozvoj sociálních a emočních dovedností, které dětem umožní lépe komunikovat, spolupracovat a efektivně řešit problémy. Jak zdůraznil vychovatel R1: „*Hlavními cíli našich reedukačních činností je rozvoj sociálních a emočních dovedností, zvýšení sebevědomí a samostatnosti.*“ Dalším důležitým cílem je posílení sebedůvěry a samostatnosti. Zařízení se snaží připravit děti na samostatný život, kde budou schopné se o sebe postarat a čelit výzvám. „*Chceme, aby děti byly schopné efektivně řešit*

problémy, spolupracovat s ostatními a měly pozitivní přístup k učení, sebezdokonalování minimalizovali svoji trestnou činností,“ řekl vychovatel R2. Zlepšení školního prospěchu je také prioritou. Aktivity jsou navrženy tak, aby podporovaly akademický růst a motivaci k vedení zdravému životnímu stylu. *„Naším cílem je zlepšení školního prospěchu, zdravý životní styl. Taky aby nebyly děti závislé a připravenost na samostatný život,*“ uvedl vychovatel R3. Posílení zdravých návyků a životního stylu je dalším důležitým aspektem. Programy zahrnují aktivity, které podporují fyzické zdraví a celkovou pohodu dětí. *„Snažíme se dětem poskytnout podporu a nástroje, které jim pomohou úspěšně se začlenit do společnosti a vést plnohodnotný život,*“ řekl vychovatel R1. Celkově je cílem reedukačních činností podpora osobnostního růstu, sebedůvěry, sociálních dovedností a praktických schopností dětí, aby byly lépe připravené na budoucí život. Jak shrnul vychovatel R4: *„Chceme, aby děti získaly praktické dovednosti, které jim pomohou v budoucím životě, a aby se cítily sebevědomě a schopně.*“

TO6: *Jaký vliv mají reedukační aktivity na celkovou atmosféru a klima?*

Reedukační aktivity mají v zařízení výrazně pozitivní vliv na celkovou atmosféru a klima. Pomáhají dětem budovat vzájemnou důvěru a spolupráci, což přispívá k vytvoření přátelského a podporujícího prostředí. *„Děti se díky těmto aktivitám cítí více zapojené a oceňované, což zlepšuje jejich celkovou pohodu a motivaci,*“ uvedl vychovatel R1. Tímto způsobem se v zařízení snižuje problémové chování a zvyšuje se počet pozitivních interakcí mezi dětmi. Reedukační aktivity také podporují pocit sounáležitosti mezi dětmi. *„Děti se učí pracovat jako tým, respektovat se navzájem a hodnotit své úspěchy i úspěchy druhých, ale také neúspěchy,*“ sdělil R2. Tento týmový duch a vzájemný respekt výrazně přispívají k vytvoření podpůrného a motivujícího prostředí, ve kterém se děti cítí bezpečně a oceňovaně. Dále tyto aktivity pomáhají dětem vytvářet pevné vztahy a zlepšují jejich schopnost spolupracovat. Jak uvedl vychovatel R3: *„Reedukační aktivity mají výrazně pozitivní vliv na atmosféru v našem zařízení. Pomáhají dětem vytvářet pevné vztahy, zlepšují jejich schopnost spolupracovat a podporují celkový pocit pohody a bezpečí.*“ Výchovně vzdělávací aktivity výrazně přispívají k pozitivnímu klimatu v zařízení. Děti se učí spolupracovat, respektovat jeden druhého a aktivně se podílet na vytváření podpůrného prostředí. Tímto způsobem se zařízení daří vytvořit atmosféru, kde se děti cítí bezpečně, motivovaně a oceněně.

Shrnutí DVO1:

V zařízení se zaměřují na širokou škálu reedukačních aktivit, které jsou přizpůsobeny individuálním potřebám dětí a slouží k jejich komplexnímu rozvoji, provádí se pomocí výchovně vzdělávacích aktivit. Mezi tyto aktivity patří terapeutické aktivity, sportovní činnosti, výtvarné a hudební aktivity, ale také praktické dovednosti a programy na zlepšení sociálních dovedností a sebevědomí. Každý den je pečlivě strukturován: dopoledne děti chodí do školy a odpoledne se účastní různých aktivit, jako jsou sporty, umění a volnočasové aktivity. O víkendech a během prázdnin jsou pak naplánovány delší projekty a výlety, aby děti získaly nové zážitky a dovednosti. Reedukační aktivity jsou rozděleny do tří fází: úvodní, hlavní a reflexní. Úvodní část slouží k seznámení s cíli aktivity, v hlavní části se děti aktivně zapojují do různých činností a v reflexní části reflektují a sdílejí získané poznatky. Plánování aktivit je společným úsilím vychovatelů a dětí, což zajišťuje, že jsou aktivity skutečně přizpůsobeny potřebám a zájmům všech účastníků. Hlavní cíle reedukačních aktivit zahrnují rozvoj sociálních dovedností, posílení sebevědomí, podporu samostatnosti a akademického prospěchu. Tento přístup vytváří přátelské a podporující prostředí, kde se děti cítí bezpečně a ceněně. Aktivity také přispívají k redukci rizikového chování a zvyšují počet pozitivních interakcí mezi dětmi, což podporuje jejich celkový rozvoj a pohodu.

DVO2: Jak dětský domov se školou předchází rizikovému chování?

Tato dílčí výzkumná otázka se věnuje prevenci ve vybraném zařízení. Skládá se z šesti tazatelských otázek. Věnují se konkrétním preventivním aktivitám, jejich časové náročnosti, také které preventivní programy nebo činnosti jsou nejefektivnější a zda jsou konané pravidelně.

TO7: Jaký postup se používá pro podporu emocionálního a sociálního rozvoje dětí k prevenci?

Cílem je podporovat emocionální a sociální rozvoj dětí pomocí různých terapeutických metod a aktivit. „*Pro podporu emocionálního a sociálního rozvoje dětí používáme skupinové terapie, individuální rozhovory s dětmi a zážitkové aktivity,*“ sdělil vychovatel R1. Cílem těchto aktivit je poskytnout dětem bezpečné prostředí ke sdílení jejich pocity a rozvoji komunikačních dovedností. R2 zdůraznil: „*V našem zařízení se zaměřujeme na celistvý přístup k podpoře emocionálního a sociálního rozvoje dětí*

prostřednictvím individuálních a skupinových terapií a programů na rozvoj komunikačních dovedností.“ Tyto přístupy nejen podporují osobní růst dětí, ale také představují účinné opatření proti rizikovému chování. „*Pravidelně organizované aktivity zaměřené na budování sebevědomí a empatie posilují sociální dovednosti dětí a vytvářejí pozitivní prostředí pro jejich rozvoj,*“ dodal R2. R3 pak doplnil: „*Klademe důraz na individuální přístup a využíváme arteterapii, hudební terapii a terapeutické hry. Dětem poskytujeme možnost účastnit se skupinových diskuzí a aktivit na rozvoj sebevědomí a komunikačních schopností.*“ Takovýto integrální přístup k podpoře emocionálního a sociálního rozvoje dětí v dětském domově se školou je klíčový pro jejich celkový úspěch a stabilitu.

TO8: *Jaké jsou hlavní aktivity zaměřené na prevenci mezi dětmi a pedagogem?*

V dětském domově se školou jsou hlavní preventivní aktivity zaměřené na rozvoj sociálních dovedností, řešení konfliktů a prevenci šikany. Vychovatelé pravidelně pořádají aktivity, které jsou na téma konfliktů a šikany a které podporují vzájemný respekt a komunikaci mezi dětmi. Jak uvedl vychovatel R1, „*Mezi hlavní preventivní aktivity patří pravidelné aktivity na téma konfliktů, šikany a zdravých vztahů.*“ Další aktivitou jsou interaktivní hry na řešení konfliktů a cvičení zaměřená na zvládání stresu, které dětem pomáhají lépe porozumět emocím a efektivně řešit problémy. Podle vychovatele R2 jsou „*Aktivity zaměřené na prevenci pravidelně pořádané a zahrnují trénink emocionální inteligence, interaktivní hry na řešení konfliktů nebo cvičení na zvládání stresu.*“ Děti také aktivně sledují edukační videa na sociálních sítích a YouTube, která podporují jejich sociální dovednosti, zdravý životní styl a nabízejí inspiraci k diskuzím s vychovatelem. Jak zdůraznil vychovatel R3, „*Aktivity na prevenci probíhají v různých besedách, sledování naučných videí na sociálních sítích nebo na YouTube.*“ Tyto aktivity nejenže posilují schopnost dětí řešit konflikty a budovat zdravé vztahy, ale také přispívají k celkové atmosféře bezpečí a podpory v dětském domově se školou.

TO9: *Jaké programy nebo činnosti jsou nejefektivnější?*

Nejefektivnější programy a činnosti zaměřené na podporu dětí jsou ty, které kombinují teoretické znalosti s praktickými dovednostmi. Například skupinové hry jsou velmi účinné v tom, že pomáhají dětem lépe porozumět sociálním situacím a zlepšit jejich reakce. Jak uvedl vychovatel R1, „*Nejefektivnější na skupině dívek jsou rozhovory, dívky mají hodně otázek, často řeší mezi sebou nějaké spory, které se týkají jejich věku.*“

Dalšími nejefektivnějšími aktivitami jsou ty, které spojují vzdělávání s praktickými zkušenostmi. „*Simulace různých životních situací a sportovní aktivity podporují týmovou spolupráci a zdravý životní styl, což vede k posílení sebevědomí dětí*“, jak uvedl vychovatel R2. Z rozhovoru dále vyplývá, že aktivity zaměřené na rozvoj sociálních dovedností prostřednictvím uměleckých aktivit a společenských her jsou velmi účinné. „*Tyto aktivity podporují pozitivní vnímání sebe sama u dětí a zlepšují jejich schopnost komunikace a spolupráce*“, jak zdůraznil vychovatel R3. Mezi nejefektivnější aktivity se také řadí ty, které umožňují dětem trénovat své reakce a chování v simulovaných reálných situacích. Jak uvedl vychovatel R4: „*Simulace reálných situací jsou pro děti velmi přínosné, protože je to praktický způsob, jak se naučit správnému chování a reakcím*.“ Tyto aktivity nejenže podporují emocionální a sociální rozvoj dětí, ale také přispívají k celkovému pozitivnímu prostředí v dětském domově se školou.

TO10: *Jak se hodnotí úspěšnost a efektivita?*

V dětském domově se školou pravidelně hodnotí úspěšnost a efektivitu preventivních aktivit. Provádí se prostřednictvím pravidelných zpětnovazebních setkání s dětmi, kde se vychovatelé zaměřují na jejich pokrok a individuální rozvoj. Jak zdůraznil vychovatel R1: „*Zpětná vazba nám pomáhá upravovat a zlepšovat naše programy tak, aby co nejlépe vyhovovaly potřebám dětí*.“ Tento přístup je klíčový pro kontinuální zdokonalování našich metod podpory dětí. Vychovatel R2 k otázce ještě přidal: „*Hodnocení úspěšnosti a efektivit našich aktivit probíhá průběžně. Sledujeme pokrok jednotlivých dětí, analyzujeme jejich reakce a chování v různých situacích a poskytujeme jim zpětnou vazbu. Každý večer probíhá hodnocení celého dne*.“ Tento systém průběžného hodnocení umožňuje adaptovat programy tak, aby reflektovaly aktuální potřeby dětí a podporovaly jejich celkový rozvoj. Vychovatel R3 podotkl: „*Úspěšnost a efektivitu našich aktivit hodnotíme pravidelně prostřednictvím zpětné vazby od dětí, rozhovorů a průběžných konzultací s našimi odborníky*.“ Tato multidimenzionální evaluace umožňuje získat komplexní pohled na dětský vývoj. Vychovatel R4 uvedl: „*Používáme různé metody hodnocení, včetně pozorování chování dětí, rozhovorů s nimi a jejich zpětné vazby. Sledujeme jejich pokrok a adaptujeme programy podle potřeby*.“ Hodnocení umožňuje individuálně reagovat na potřeby každého dítěte aby směřovaly k jejich osobnímu a sociálnímu rozvoji. Průběžné hodnocení pomáhá zařízení zajistit,

že aktivity jsou nejen preventivní, ale také přinášejí konkrétní prospěch. V zařízení probíhá hodnocení každého dne, vždy večer. Vždy po čtrnácti dnech mají možnost se posunout z výchovného pásma.

TO11: *Kdo všechno se podílí na realizaci činností?*

Na realizaci preventivních aktivit podílí široký tým pedagogů, jak zdůraznil vychovatel R1: *„Na realizaci činností se podílí celý tým, včetně pedagogů, psychologů, etopedů a sociálních pracovníků.“* Kde každý člen týmu přispívá svými odbornými znalostmi a zkušenostmi, což je klíčové pro komplexní podporu dětí v zařízení. Tento multidisciplinární přístup zajišťuje, že každé dítě má individuální podporu a možnost růstu podle svých potřeb. Vychovatel R3 doplnil: *„Každý člen týmu přináší své specifické znalosti a dovednosti, které jsou klíčové pro podporu osobního růstu dětí a pro vytváření stabilního a podpůrného prostředí.“* Týmová spolupráce a odborné znalosti každého pedagoga jsou rozhodující pro úspěšnou realizaci preventivních činností a poskytování kvalitní péče dětem v dětském domově se školou.

TO12: *Jsou aktivity naplánované pravidelně nebo jsou adaptovány na potřeby dětí?*

V zařízení je kladen důraz na pravidelné plánování preventivních aktivit, jak zdůraznil vychovatel R1: *„Aktivity jsou plánovány pravidelně, aby děti měly stabilní denní plán, kde ještě k preventivním činnostem jsou právě realizovány i výchovně vzdělávací aktivity, který jsou tedy každý den.“* Preventivní činnosti napomáhají dětem cítit se v bezpečném a strukturovaném prostředí, což podporuje jejich osobní stabilitu. Pravidelnost je klíčová pro vytváření stabilního a podnětného prostředí, avšak vychovatelé se občas flexibilně přizpůsobují individuálním potřebám každého dítěte. Vychovatel R3 uvedl: *„Aktivity jsou pečlivě naplánované s ohledem na potřeby jednotlivých dětí a specifika jejich vývoje.“* Tento individuální přístup umožňuje efektivně reagovat na aktuální potřeby dětí a adaptovat činnosti podle nových poznatků a změn v jejich životních situacích. Pravidelnost poskytuje dětem strukturu a jistotu, nicméně jsou vychovatelé vždy připraveni přizpůsobit aktivity okamžitě, pokud se objeví nová rizika, kterým je potřeba předejít nebo specifické situace, které vyžadují naši pozornost a reakci. Pravidelné preventivní činnosti jsou klíčové pro úspěšnou podporu dětí v zařízení, kde se vychovatelé snaží poskytovat stabilní prostředí pro jejich osobní růst a rozvoj zdravého životního stylu.

Shrnutí DVO2:

V dětském domově se školou se zaměřují na podporu emocionálního a sociálního rozvoje dětí prostřednictvím individuálních a skupinových terapií a zážitkových aktivit. Cílem je vytvořit bezpečné prostředí pro sdílení emocí a rozvoj komunikačních dovedností. Pravidelně se pořádají aktivity zaměřené na budování sebevědomí, empatie, řešení konfliktů a minimalizaci trestní činnosti. Tyto aktivity posilují sociální dovednosti a vytvářejí pozitivní prostředí pro osobní růst dětí. Nejúčinnější aktivity vychovatelé kombinují mezi teoretickým učením s praktickými dovednostmi, například prostřednictvím skupinových her, simulací životních situací a sportovních aktivit. Tyto aktivity podporují týmovou spolupráci a zdravý životní styl. Průběžně se hodnotí úspěšnost a efektivita aktivit na základě zpětné vazby od dětí, vychovatelů a pravidelných setkání. Tento přístup umožňuje individuální adaptaci programů podle potřeb každého dítěte. V práci s dětmi se zapojuje široký tým odborníků, včetně pedagogů, psychologů a sociálních pracovníků. Týmová spolupráce mezi vychovateli na rodinné skupině a dětmi zajišťuje komplexní podporu a stabilní prostředí pro rozvoj dětí. Aktivity jsou pečlivě plánovány s ohledem na individuální potřeby dětí a specifika jejich vývoje. Pravidelnost aktivit poskytuje strukturu, zatímco flexibilita umožňuje okamžité reakce na nové potřeby a situace. Tyto aspekty ukazují, jak dětský domov se školou aktivně podporuje osobní a sociální rozvoj dětí prostřednictvím různorodých, efektivních preventivních aktivit a terapeutických metod.

DVO3: Jakým způsobem se zapojují do prevence a reedukace organizace spolupracující s vybraným zařízením?

Poslední, tedy třetí dílčí otázka se zaměřuje na prevenci a reedukaci dětí s organizacemi, které spolupracují s konkrétním, vybraným zařízením a zda vidí vychovatelé výhody a podporu od daných organizací.

TO13: S jakými organizacemi zařízení spolupracují?

Zařízení spolupracuje s několika organizacemi, což umožňuje poskytovat dětem komplexní péči a podporu. Tyto spolupráce zahrnují administrativní, právní, preventivní, vzdělávací a kulturní aspekty, které společně přispívají k rozvoji dětí. Odbor sociální péče o děti je jedním z hlavních partnerů zařízení a poskytuje důležitou administrativní a právní podporu. Jak uvedl vychovatel R1: „*Pracujeme s Odborem sociální péče o děti, který nám poskytuje administrativní a právní podporu*“. Spolupráce s policií a věznicemi

je zásadní, zejména v oblasti prevence kriminality a rizikového chování. „*Spolupracujeme s policií a věznicemi, které pomáhají s prevencí kriminality a rizikového chování*“, řekl vychovatel R2. Tyto programy pomáhají dětem lépe porozumět důsledkům jejich chování a zvyšují jejich bezpečnost. Besedy se snaží zmírnit šíření negativních vlivů. Důležitou roli hrají také odborníci na finanční gramotnost, kteří dětem poskytují besedy, přednášky a školení o hospodaření s penězi. Tato vzdělání jsou důležitá pro jejich budoucí nezávislost a schopnost správně se rozhodovat ohledně peněz. „*Školení na finanční gramotnost je klíčové pro jejich budoucí nezávislost a schopnost se dobře rozhodovat ohledně peněz*“, řekl vychovatel R3. Kromě toho zařízení pořádá různé aktivity s hasiči a kulturní výlety, jako jsou návštěvy kina, které podporují osobní růst a sociální dovednosti dětí. Vychovatel R1 ještě dodal: „*Aktivity s hasiči a kulturní výlety přinášejí dětem nové zážitky, které podporují jejich osobní růst a sociální dovednosti*“. Zařízení také spolupracuje s dalšími organizacemi, aby dětem poskytlo co nejširší spektrum podpory. Patří sem například neziskové organizace zaměřené na duševní zdraví (Semiramis, centrum Pětka, DonBosco), které poskytují odbornou pomoc a terapie, což je klíčové pro jejich vývoj. Vychovatel R4 uvedl: „*Spolupracujeme s místními neziskovými organizacemi zaměřenými na duševní zdraví, sportovními kluby a kulturními institucemi jako jsou divadla a muzea*“. Dále se zařízení angažuje ve spolupráci se sportovními kluby, které dětem nabízejí možnosti fyzického rozvoje a týmové spolupráce. Kulturní instituce, jako jsou divadla a muzea, obohacují jejich kulturní povědomí a podporují kreativitu, děti dojíždí na divadelní představení do Klicperova divadla v Hradci Králové. Tyto spolupráce nejen rozšiřují obzory dětí, ale také jim poskytují příležitosti k rozvoji různých dovedností a zájmů, což je velmi důležité pro jejich růst, eliminaci rizikových faktorů a úspěch v životě.

TO14: *Jaké jsou výhody spolupráce s organizacemi?*

Spolupráce zařízení s různými organizacemi přináší mnoho výhod, které zásadně přispívají k celkovému rozvoji dětí a efektivnímu poskytování péče. Odbor sociální péče o děti poskytuje zařízení důležitou právní a administrativní podporu, což je klíčové pro hladký chod všech aktivit. Jak uvedl vychovatel R1: „*Spolupráce s Odborem sociální péče o děti zajišťuje, že máme správnou právní a administrativní podporu*“. Policie a věznice se podílejí na preventivních programech, které pomáhají dětem pochopit důsledky rizikového chování a přispívají k jejich bezpečnosti. Vychovatel R2: „*Preventivní programy od policie a věznic pomáhají dětem lépe porozumět*

důsledkům rizikového chování a zmírnit rizika“. Důležitou roli hrají také odborníci na finanční gramotnost, kteří dětem poskytují školení o hospodaření s penězi. Tato vzdělání je klíčová pro jejich budoucí nezávislost a schopnost správně se rozhodovat ohledně peněz. Vychovatel R3 řekl: *„Besedy na finanční gramotnost jsou klíčové pro jejich budoucí nezávislost a schopnost se dobře rozhodovat ohledně peněz*“. Aktivita s hasiči a kulturní výlety, jako jsou návštěvy kina, přinášejí dětem nové zážitky a podporují jejich osobní růst a sociální dovednosti. *„Aktivity s hasiči a kulturní výlety přinášejí dětem nové zážitky, které podporují jejich osobní růst a sociální dovednosti*“, řekl vychovatel R4. Tyto spolupráce nejen rozšiřují obzory dětí, ale také jim poskytují příležitosti k rozvoji různých dovedností a zájmů, což je velmi důležité pro jejich budoucí samostatnost a úspěch v životě.

Shrnutí DVO3:

Zařízení úzce spolupracuje s širokým spektrem organizací, což zabezpečuje komplexní péči a podporu pro děti. Spolupráce s policií a věznicemi se zaměřuje na prevenci kriminality a rizikového chování, což výrazně přispívá k bezpečnosti dětí a posiluje jejich povědomí o důsledcích jejich chování. Iniciativa přináší nejen bezpečnostní výhody, ale také pomáhá dětem lépe porozumět společenským normám a odpovědnosti. Odbor sociální péče o děti je klíčovým partnerem, který zajišťuje administrativní a právní podporu, díky čemuž fungují všechny aktivity bez problémů. Tato spolupráce eliminuje administrativní bariéry a zajišťuje dodržování právních standardů, což je klíčové pro efektivní poskytování péče. Kulturní a vzdělávací aktivity, včetně návštěv kina a spolupráce s hasiči, nejen rozšiřují obzory dětí, ale také podporují jejich kreativitu a týmovou spolupráci. Aktivita posilují sociální dovednosti dětí a přispívají k jejich osobnímu rozvoji. Odborníci na finanční gramotnost pak školí děti v hospodaření s penězi, čímž připravují mladé lidi na finanční samostatnost a stabilitu. Tato vzdělávací iniciativa je klíčová pro budoucí finanční nezávislost dětí. Zařízení připravuje děti na úspěšný a naplněný život v dnešní společnosti.

5.5 Shrnutí výsledků výzkumného šetření

Cílem výzkumného šetření bylo zjistit, jak jsou realizovány reedukační a preventivní aktivity v Dětském domově se školou v Kostelci nad Orlicí. Jako vhodný přístup k získání informací k mému výzkumnému šetření jsem se rozhodla použít metodu

polostrukturovaného rozhovoru. Informace, které jsem získala pomocí rozhovorů s respondenty mi poskytly potřebný rámec k dosažení hlavního cíle výzkumného šetření.

Ve vybraném dětském domově se školou je kladen důraz na širokou škálu reedukačních aktivit, které jsou pečlivě přizpůsobeny individuálním potřebám dětí a slouží k jejich komplexnímu rozvoji a vytvářejí se podle Týdenního vzdělávacího plánu výchovných činností. Tyto aktivity zahrnují terapeutické aktivity, sportovní činnosti, výtvarné a hudební aktivity, praktické dovednosti a programy na zlepšení sociálních dovedností. Struktura dne je systematicky organizována tak, že dopoledne děti absolvují vzdělávací program v rámci školy, zatímco odpoledne se účastní různorodých aktivit jako jsou sporty, umění a volnočasové aktivity. O víkendech a během prázdnin jsou naplánovány delší projekty a výlety, které dětem umožňují získat nové zkušenosti a dovednosti.

Reedukační aktivity jsou strukturovány do tří fází: úvodní, hlavní a reflexní. Úvodní část slouží k seznámení s cíli aktivity, hlavní část aktivně zapojuje děti do různých činností a reflexní část umožňuje reflektovat a sdílet získané poznatky. Plánování aktivit je výsledkem společného úsilí vychovatelů a dětí, což zajišťuje, že jsou aktivity skutečně přizpůsobeny potřebám a zájmům všech zúčastněných. Hlavní cíle reedukačních aktivit zahrnují rozvoj sociálních dovedností, posílení sebevědomí, podporu samostatnosti a akademického prospěchu. Tyto činnosti vytváří přátelské a podporující prostředí v domově, kde se děti cítí bezpečně a oceněně. Aktivity dále přispívají k eliminaci rizikového chování a podporují pozitivní interakce mezi dětmi, což má pozitivní vliv na jejich celkový rozvoj a pohodu.

Ve vybraném dětském domově se školou je kladen důraz na podporu emocionálního a sociálního rozvoje dětí prostřednictvím individuálních a skupinových terapií, také zážitkových aktivit. Cílem těchto aktivit je vytvoření bezpečného prostředí pro sdílení emocí a rozvoj komunikačních dovedností. Pravidelně se pořádají aktivity zaměřené na budování sebevědomí, empatie, řešení konfliktů a prevenci trestné činnosti. Tyto aktivity posilují sociální dovednosti a vytvářejí pozitivní prostředí pro osobní růst dětí. Vychovatelé efektivně kombinují teoretické aktivity s praktickými dovednostmi prostřednictvím skupinových her, simulací životních situací a sportovních aktivit, což podporuje týmovou spolupráci a zdravý životní styl dětí.

Průběžná evaluace úspěšnosti a efektivity aktivit na základě zpětné vazby od dětí

a vychovatelů zajišťuje kontinuální zlepšování programů a jejich přizpůsobení individuálním potřebám každého dítěte. Do práce s dětmi se zapojuje široký tým odborníků, včetně pedagogů, psychologů, sociálních pracovníků a etopedů, kteří společně poskytují komplexní podporu a vytváří stabilní prostředí pro rozvoj dětí. Aktivita jsou pečlivě plánovány s ohledem na specifika dětí a jejich individuální potřeby. Pravidelnost výchovně vzdělávacích aktivit poskytuje strukturu, zatímco flexibilita umožňuje rychlé adaptace na nové situace a potřeby. Zařízení úzce spolupracují s různými organizacemi, což zabezpečuje komplexní péči a podporu pro děti. Spolupráce s policií a věznicemi je zaměřena na prevenci kriminality a rizikového chování, čímž se významně zvyšuje bezpečnost dětí a posiluje jejich povědomí o společenských normách a odpovědnosti. Odbor sociální péče o děti je důležitou organizací pro spolupráci s dětmi, zajišťuje administrativní a právní podporu, čímž se eliminují překážky a zajišťuje se dodržování právních standardů při poskytování péče. Kulturní a vzdělávací aktivity, včetně návštěv kina a spolupráce s hasiči, rozšiřují obzory dětí a podporují jejich kreativitu a týmovou spolupráci. Tyto aktivity dále posilují sociální dovednosti dětí a přispívají k jejich osobnímu rozvoji. Odborníci na finanční gramotnost školí děti v hospodaření s penězi, čímž připravují mladé lidi na finanční samostatnost a stabilitu.

Tato vzdělávací iniciativa je klíčová pro budoucí finanční nezávislost. Celkové závěry výzkumu potvrzují, že efektivní reedukační a preventivní činnosti významně přispívají k sociální integraci, osobnímu rozvoji, snižování rizikového chování a přípravě dětí na úspěšný život po ukončení ústavní výchovy.

Závěr

Preventivní a reedukační programy pro děti v dětských domovech jsou v dnešní době velmi aktuální tématikou. Děti umístěné v dětských domovech se školou často nejsou zodpovědné za svou situaci. Vychovatelé v těchto domovech mají za úkol řádně vzdělávat tato děti, pomáhat jim v rehabilitaci a následně je začlenit zpět do běžného života. Cílem bakalářské práce bylo přiblížit preventivní a reedukační programy u těchto dětí, které jsou umístěné v domovech.

V teoretické části práce byl podrobně popsán vývoj ústavní výchovy a její význam v současné době. Dále bylo představeno legislativní zajištění této problematiky v našem právním řádu. První kapitola se rovněž věnovala zařízením pro ústavní výchovu. Další část teoretické práce se zabývala pojmem prevence rizikového chování a formami prevence – primární, sekundární a terciární, včetně popisu minimálního preventivního programu a jeho následné evaluace. Třetí kapitola se věnovala reedukačnímu procesu a výchovně vzdělávacímu procesu, který hraje klíčovou roli v resocializaci dětí. Součástí kapitoly je pojem socializace a resocializace.

Poslední kapitola teoretické části byla věnována konkrétnímu dětskému domovu se školou v Kostelci nad Orlicí, kde byl popsán jeho historický vývoj až po současnost. První kořeny založení DDŠ sahají až do roku 1902. V kapitole je charakterizována výchova a vzdělávání v rámci tohoto zařízení. Dále jsou v kapitole popsána výchovná pásma dětí, kterými se zařízení řídí.

V empirické části práce bylo provedeno výzkumné šetření pomocí kvalitativní metody, prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů se čtyřmi vybranými vychovateli dětského domova se školou v Kostelci nad Orlicí. Cílem bylo získat informace o konkrétních preventivních a reedukačních aktivitách prováděných v tomto zařízení. Z výsledků rozhovorů vyplynulo, že nejčastějšími preventivními aktivitami dětí jsou rozhovory ve dvou, sledování vzdělávacích videí a rekreační aktivity. Vychovatelé též potvrdili důležitost reedukace v rámci dětského domova se školou, a to jsou výchovně vzdělávací aktivity dle týdenního programu výchovně vzdělávacího plánu probíhají každý den. Mezi nejčastější aktivity podle výchovně vzdělávacího plánu jsou sportovní aktivity a sebeobslužné. Dále vychovatelé uvedli, že do zařízení pravidelně docházejí i pracovníci z jiných organizací a vidí v tom dané výhody.

Seznam použitých zdrojů

- BĚHOUNKOVÁ, Leona. *Fenomén odchodu do samostatného života dítěte vyrůstajícího v náhradní výchovné péči*. Praha: Národní ústav pro vzdělání, 2012, 208 s. ISBN 978-80-87652-87-9.
- BĚLÍK, Václav a HOFERKOVÁ SVOBODA, Stanislava. *Prevence rizikového chování žáků z pohledu pedagogů*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2018. 142 s. ISBN 978-80-7435-726-8
- CZAPÓW, Czeslaw a JEDLEWSKI, Stanislaw. *Resocializační pedagogika*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1981. 414 s.; Obory speciální pedagogiky.
- DVOŘÁČKOVÁ, Eva. *Preventivní program*. Kostelec nad orlicí, 2023
- DDŠ Chrastava: Preventivní program [online].2020[cit. 2023-18-06]. Dostupné z: <https://www.dds-chrastava.cz/wp-content/uploads/2021/02/MPP-2020-21-pdf-1.pdf>
- DDŠ Kostelec: *Historie DDŠ* [online].2024[cit. 2024-03-21]. Dostupné z: <https://www.ddskostelec.cz/inpage/historie-dds/>
- HALÍŘOVÁ, Martina. *Sociální patologie a ochrana dětství od dob osvícenství do roku 1914*. Univerzita Pardubice, 2012. 273 s. ISBN 978-80-7395-486-4.
- HARTL, Pavel. *Stručný psychologický slovník*. Praha: Portál, 2004. 312 s. ISBN 80-7178-803-1.
- HOFERKOVÁ, Stanislava; BĚLÍK, Václav a KRAUS, Blahoslav. *Sociální patologie a prevence pro studenty učitelských oborů*. Hradec Králové: Gaudeamus, Univerzita Hradec Králové, 2017. 146 s. ISBN 978-80-7435-686-5.
- JANSKÝ, Pavel. *Dítě s problémovým chováním a náhradní výchovná péče ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy*. Recenzované monografie., 52. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. 292 s. ISBN 978-80-7435-534-9.
- JEDLIČKA, Richard. *Poruchy socializace u dětí a dospívajících: Prevence životních selhání a krizová intervence*. Praha: Grada Publishing, 2015. 544 s. ISBN 978-80-347-5447-5.
- JŮZL, Miloslav. *Penitenciaristika a penologie*. Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2012. ISBN 978-80-87182-24-6
- KALEJA, Martin. *Etopedická propedeutika v inkluzivní speciální pedagogice*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2013. 264 s. ISBN 978-80-7464-396-5.

- KNYTL, Martin a ŠPRÁCHALOVÁ, Lucie. *Typografie & odborný text: průvodce pro zpracování nejen závěrečných prací*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2020. 198 s. ISBN 978-80-7435-814-2.
- KRAUS, Blahoslav. *Sociální pedagogika*. Praha: Portál, 2008. 216 s. ISBN 978-80-7367-383-3.
- KOŤA, Jaroslav a HAVLÍK, Radomír. *Sociologie výchovy a školy*. Praha, 2002. 176 s. ISBN 80-7178-635-7.
- KUBÍČKOVÁ, Hana. *Dítě-rodina-instituce aneb jak neztratit budoucnost*. 1. Vyd. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta, 2011, 116 s. ISBN 978-80-7464-017-9.
- MATĚJČEK, Zdeněk a kol. *Náhradní rodinná péče*. Praha: Portál, 1999. 182 s. ISBN 80-7178-304-8.
- MATOUŠEK, Oldřich. *Ústavní péče. 2., rozš. a přeprac. vyd.* Praha: Slon, 1999. 159 s. ISBN 80-85850-76-1
- MATOUŠEK, O.: *Práce s rizikovou mládeží*. Projekt LATA a další alternativy věznění mládeže. Praha: Portál, 1996. 87 s. ISBN 80-7178-064-2
- MATOUŠEK, Oldřich a MATOUŠKOVÁ, Andrea. *Mládež a delikvence: Možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. 3. Portál, 2011. 344 s. ISBN 978-80-7367-825-8.
- MIOVSKÝ, M., SKÁCELOVÁ, L., ZAPLETALOVÁ, J., NOVÁK, P., BARTÁK, M., BÁRTÍK, P. a kol. (2015). *Prevence rizikového chování ve školství* (2nd ed.). Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze v Nakladatelství Lidové noviny. 330 s. ISBN 978-80-7422-392-1
- PAVLAS MARTANOVÁ, Veronika. *O primární prevenci rizikové chování. Národní ústav pro vzdělávání* [online]. 2014 [cit. 2024-03-28]. Dostupné z: <https://archiv-nuv.npi.cz/t/co-je-skolska-primarni-prevence-rizikoveho-chovani.html>
- PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 6., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2009, 395 s. ISBN 978-807-3676-476.
- SLOMEK, Zdeněk. *Etopedie*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2010. 96 s. ISBN 978-80-86723-84-6.
- STANČÍKOVÁ, Lenka. *Interní směrnice*. Kostelec nad Orlicí, 2023
- STANČÍKOVÁ, Lenka. *Vnitřní řád*. Kostelec nad Orlicí, 2023

- ŠKOVIERA, Albín. *Dilemata náhradní výchovy: [teorie a praxe výchovné péče o děti v rodině a v dětských domovech]*. Praha: Portál, 2007. 143 s. ISBN 978-80-7367-318-5.
- ŠVANCAR, Zdeněk a BURIÁNOVÁ, Jana. *Speciálně-pedagogické problémy ústavní a ochranné výchovy*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988. 215 s. ISBN 14-363-88.
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 5. rozšířené a přepracované vydání. Praha: Portál, 2012. 870 s. ISBN 978-80-262-0225-7.
- VOJTOVÁ, Věra. *Kapitoly z etopedie I.: Přístupy k poruchám emocí a chování v současnosti*. 2. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 136 s. ISBN 978-80-210-4573-6.
- ŽUFNÍČEK, Jan; DOSOUDIL, Pavel a SOUKUP, Jan. *Vybraná témata vychovatelské praxe – inspirace pro vychovatele v zařízeních ústavní a ochranné výchovy*. 2012. 136 s. ISBN 978-808-7258-439.

Legislativa a dokumenty

- *Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2019. Dostupné z: https://www.msmt.cz/uploads/narodni_strategie_primarni_prevence_2019_27.pdf
- Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. In: *Zákony pro lidi* [online]. © AION CS, s.r.o [cit. 2024-04-10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>
- Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže. In: *Zákony pro lidi* [online]. © AION CS, s.r.o [cit. 2024-03-24]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-218>
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivní výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. In: *Zákony pro lidi* [online]. © AION CS, s.r.o [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-109>
- Zákon č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů. In: *Zákony pro lidi* [online]. © AION CS, s.r.o [cit. 2024-03-24]. Dostupné z: <https://zakonyprolidi.cz/cs/2004-563>

Seznam příloh

Příloha č. 1 Týdenní program výchovně vzdělávací činnosti

Příloha č. 2 Informovaný souhlas

Příloha č. 3 Přepis rozhovoru

TÝDENNÍ PROGRAM VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

TÝDEN : 1. - 7. 4. 2024

1. SKUPINA

DEN/ VYCHOVATEL/KA	HLAVNÍ ČINNOST	ZČ
Pondělí	D.	
ČE	V. Příjedy obnůl - VL	
Úterý	D. Školy	Vímamc
ČE	V. Psychologie - jarní setkání	spol. vědm
Středa	D. SA - TP	věchny
SA	V. Práce na rohožce	pracovní
Čtvrtek HS	D. LH - Yochy	Vímamc
SA	V. Finančním gram. - přednáška	spol. vědm
Pátek	D. GU, katalogni	puta
ČE	V. Průběh skupiny	usobitá
Sobota	D. CPS práce a křes	
SA	V. Pracovní práce vlna, křesčly	pracovní
Neděle	D. molla na dnu, spol. lug	amcčr
ČE	V. 100 JKs	spol. vědm

Projednáno na skupinové radě dne: 1. 4. 2024

Předseda skupiny: Horová

Kmenový vychovatel/ka: Čermínová P. H.

Příloha č. 2 Informovaný souhlas

Informovaný souhlas s účastí ve výzkumu a se zpracováním údajů o zařízení

Informace o účastníkovi výzkumu:

Název zařízení: Dětský domov se školou a základní škola Kostelec nad Orlicí

Adresa: Tyršova 7, Kostelec nad Orlicí

Prohlášení

Já níže podepsaný/á potvrzuji, že

- a) Jsem se seznámil/a s informacemi o cílech a průběhu výzkumu
- b) Dobrovolně souhlasím s účastí v tomto výzkumu;
- c) Rozumím tomu, že se mohu kdykoliv rozhodnout ve své účasti na výzkumu nepokračovat;

Zároveň prohlašuji, že

- a) Souhlasím se zveřejněním anonymizovaných dat a výstupů vzešlých z výzkumu a s jejich dalším využitím;
- b) Souhlasím se zpracováním údajů v rozsahu v tomto informovaném souhlasu uvedených, a to pro účely zpracování dat vzešlých z výzkumu, pro účely případného kontaktování

Výše uvedená svolení a souhlasy poskytují dobrovolně na dobu neurčitou až do odvolání a zavazují se je neodvolat bez závažného důvodu spočívajícího v podstatné změně okolností.

Dne: 11. 4. 2024

Podpis:

Příloha č.3 Přepis rozhovoru (R1)

TO1: Které konkrétní aktivity nebo programy používáte k podpoře reedukace dětí?

V našem zařízení využíváme širokou škálu aktivit a programů zaměřených na reedukaci dětí. Patří sem například terapeutické dílny, individuální i skupinová terapie, sportovní aktivity, výtvarné a hudební kroužky, a také speciální vzdělávací programy zaměřené na rozvoj sociálních dovedností a sebevědomí. Klíčovým prvkem je přizpůsobení aktivit individuálním potřebám každého dítěte.

A ty sportovní aktivity, jsou to často míčové hry?

Ano, jsou.

TO2: Jak často se obvykle provádějí aktivity?

Aktivity se konají každý den. Denní program je strukturován tak, že dopoledne jsou děti ve škole a věnují se školní výuce. Odpoledne pak sportovním, výtvarným a rekreačním aktivitám. Víkendy a prázdniny využíváme pro delší výlety a projekty, které mohou zabrat více času a umožňují dětem získat nové zážitky a dovednosti.

Kde jste byli naposled na celodenním výletě o víkendu?

Minulý víkend jsme navštívili Litomyšl... Byli jsme na zámku, v Klášterní zahradě a navštívili jsme rodný dům Bedřicha Smetany.

TO3: Jaký je průběh typické reedukační aktivity? (např. časový plán, struktura)

Typická reedukační aktivita trvá zhruba hodinu až hodinu a půl. Struktura zahrnuje úvodní část, kde si krátce povídáme o cílech aktivity, následuje hlavní část, která může být praktická nebo teoretická, a na závěr máme reflexi, kde děti mohou sdílet své dojmy a co se naučily. Například v arteterapii může být úvod věnován krátkému představení techniky, poté děti pracují na své práci a na závěr sdílí své výtvořky a pocity.

Zapojuje se celá skupina?

(Přikyvuje) ano.

TO4: Kdo všechno se podílí na jejich plánování?

No, na plánování výchovně vzdělávacích aktivit se podílí celá rodinná skupina, kterou tvoří vychovatelé a děti. Každý přináší do plánování svůj odborný pohled a zkušenosti, což nám umožňuje vytvořit programy, které jsou komplexní a efektivní. Také se snažíme zahrnout do plánování i názory a přání dětí, aby aktivity byly pro ně co nejpřínosnější a zajímavé.

Kdy ty činnosti plánujete?

Každý čtvrtek.

Plánují je děti rády?

(Kýve), ano.

TO5: Jaké jsou hlavní cíle reedukačních činností ve vašem zařízení?

Hlavními cíli našich reedukačních činností je rozvoj sociálních a emočních dovedností, zvýšení sebevědomí a samostatnosti, zlepšení školního prospěchu a posílení zdravých návyků a životního stylu. Snažíme se dětem poskytnout podporu a nástroje, které jim pomohou úspěšně se začlenit do společnosti a vést plnohodnotný život.

TO6: Jaký vliv mají reedukační aktivity na celkovou atmosféru a klima?

Myslím, že aktivity mají velmi pozitivní vliv na celkovou atmosféru a klima na naší rodinné skupině. Pomáhají dětem budovat vzájemnou důvěru a spolupráci, což přispívá k vytváření přátelského a podporujícího prostředí. Děti se díky těmto aktivitám cítí více zapojené a oceňované, což zlepšuje jejich celkovou pohodu a motivaci. Pozorujeme také snížení problémového chování a nárůst pozitivních interakcí mezi dětmi.

TO7: Jaký postup se používá pro podporu emocionálního a sociálního rozvoje dětí k prevenci?

Pro podporu emocionálního a sociálního rozvoje dětí používáme různé metody, jako jsou skupinové terapie, individuální rozhovory s dětmi a zážitkové aktivity. Snažíme se dětem poskytnout bezpečné prostředí, kde mohou vyjádřit své pocity a naučit se efektivně komunikovat.

Individuální rozhovory?

To znamená, že děti dojdou za vychovatelem a probíhá konverzace mezi nimi, mezi čtyřma očima.

Mají nějakého daného vychovatele?

Nene, nemají. Chodí vždy za tím vychovatelem, který zrovna slouží na té dané rodinné skupině.

TO8: Jaké jsou hlavní aktivity zaměřené na prevenci mezi dětmi a pedagogem?

Mezi hlavní preventivní aktivity patří pravidelné aktivity na téma konfliktů, šikany a zdravých vztahů. Vychovatelé také často vedou se svojí skupinou diskuzi, kde děti mohou

sdílet své zkušenosti a učit se od sebe navzájem. Minulý týden jsme se dokonce dívali na dokument, nejsem si jistá, zda je dokument od Policie České republiky, ale jmenoval se Annaissing nebo na dokument Katka.

Není dokument Katka spíše pro starší děti?

Nemyslím si.

Jaké z toho měly pocity?

No, hodně to záleželo na povaze dítěte. Každý z nich to vnímal opravdu jinak. Někomu dokonce bylo i do breku.

TO9: Jaké programy nebo činnosti jsou nejefektivnější?

Za nejefektivnější považujeme aktivity, které kombinují teoretické znalosti s praktickými dovednostmi. Například skupinové hry, které pomáhají dětem lépe porozumět sociálním situacím a zlepšit jejich reakce. Nejefektivnější na skupině dívek jsou rozhovory, dívky mají hodně otázek, často řeší mezi sebou nějaké spory, které se týkají jejich věku.

TO10: Jak se hodnotí úspěšnost a efektivita?

Úspěšnost a efektivita se hodnotí prostřednictvím pravidelných zpětnovazebných setkání s dětmi, sledováním jejich pokroku a také prostřednictvím dotazníků a hodnocení od pedagogů a psychologů. Zpětná vazba nám pomáhá upravovat a zlepšovat naše programy tak, aby co nejlépe vyhovovaly potřebám dětí.

Kdy probíhá taková zpětná vazba?

Každý večer probíhá shrnutí celého dne. Kdy děti samy říkají, co se jim povedlo a co ne.

Jsou za to hodnoceny?

Ano. Jednou za čtrnáct dní probíhá hodnotící aktiv a děti se mohou posunout z výchovného pásma do lepšího nebo horšího stupně.

Takže mají nějaké denní hodnocení?

Ano, mají, samy si je navrhují a děláme z nich reálný kompromis. Potom vždy za těch čtrnáct dní se zprůměrují a podle toho se děti dostávají do daných výchovných pásem.

TO11: Kdo všechno se podílí na realizaci činností?

Na realizaci činností se podílí celý tým, včetně pedagogů, psychologů, etopedů, sociálních pracovníků a někdy i dobrovolníků z komunity. Každý přispívá svými odbornými znalostmi a zkušenostmi. Do zařízení dochází paní na finanční gramotnost, která jim napomáhá v získání vzdělanosti ohledně hospodaření.

TO12: Jsou aktivity naplánované pravidelně nebo jsou adaptovány na potřeby dětí?

Aktivity jsou plánovány pravidelně, aby děti měly stabilní denní plán, kde ještě k preventivním činnostem jsou právě realizovány i výchovně vzdělávací aktivity, který jsou tedy každý den. Nicméně, vždy jsme připraveni přizpůsobit se aktuálním potřebám dětí a situacím, které mohou nastat.

Takže jste schopni kdyžtak změnit plán dne?

Ano, jsme.

TO13: S jakými organizacemi zařízení spolupracují?

Naše zařízení spolupracuje s několika klíčovými organizacemi, které nám pomáhají poskytovat komplexní péči. Pracujeme s Odborem sociální péče o děti, který nám poskytuje administrativní a právní podporu. Dále spolupracujeme s policií a věznicemi, které pomáhají s prevencí kriminality a rizikového chování. Máme také odborníky na finanční gramotnost, kteří dětem poskytují školení o hospodaření s penězi. Kromě toho pořádáme různé aktivity s hasiči a organizujeme kulturní výlety, jako například návštěvy kina.

Dochází za dětmi pravidelně kurátor?

Ano.

Myslíte, že návštěva kurátora dětem prospívá?

Já si myslím, že děti v kurátorovi vidí velkou naději.

A to kino, jezdíte do Hradce Králové?

Ne, tam nejezdíme. Spíše takové menší kina jen tady v okrese, ale do divadla jezdí děti i do Klicperova divadla.

TO14: Jaké jsou výhody spolupráce s organizacemi?

Výhody jsou nesmírné. Spolupráce s Odborem sociální péče o děti zajišťuje, že máme správnou právní a administrativní podporu. Preventivní programy od policie a věznic pomáhají dětem lépe porozumět důsledkům rizikového chování. Školení na finanční gramotnost je klíčové pro jejich budoucí nezávislost a schopnost se dobře rozhodovat ohledně peněz. Aktivity s hasiči a kulturní výlety přinášejí dětem nové zážitky, které podporují jejich osobní růst a sociální dovednosti.

Vnímají to děti jinak, když zařízení navštíví někdo od Policie?

(Směje se), jak které děti.

Jak to myslíte?

Některé děti si z policie nedělají vůbec žádnou hlavu, za to některé děti mají z policie strach.